

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**KRITIČNA PRESOJA VZGOJE IN RAZVOJA MLADIH
NOGOMETAŠEV V SLOVENIJI**

Ljubljana, marec 2025

JANI IVAN SAJKO

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Jani Ivan Sajko, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Kritična presoja vzgoje in razvoja mladih nogometašev v Sloveniji, pripravljenega v sodelovanju s red. prof. dr. Markom Hočevarjem.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil/-a samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil/-a;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal/-a v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne 3. 3. 2025

Podpis študenta:

KAZALO

1	UVOD	1
2	ORGANIZACIJA NOGOMETA	3
2.1	Gospodarski vpliv športa svetovno in v Sloveniji	4
2.2	Organizacija nogometa v Evropi.....	6
2.3	Organizacija nogometa v Sloveniji.....	12
3	ORGANIZIRANOST MLADINSKEGA NOGOMETA V SLOVENIJI	15
3.1	Pregled sistema mladinskega nogometa v Sloveniji.....	17
3.2	Finančna in strokovna podpora mladinskemu nogometu.....	18
3.3	Izzivi in prednosti trenutnega sistema	22
4	ANALIZA IZBRANIH PRAKS V TUJINI	23
4.1	Analiza nogometnih programov za mlade v Avstriji.....	23
4.2	Analiza nogometnih programov za mlade na Hrvaškem.....	33
4.3	Primerjava slovenskega mladinskega nogometa z Avstrijo in Hrvaško.....	36
4.4	Ugotovitve in priporočila.....	41
5	SKLEP.....	43
	LITERATURA IN VIRI	45
	PRILOGE.....	49

KAZALO TABEL

Tabela 1: UEFA nagrajevanje 2023–2025 (klubska tekmovanja)	9
Tabela 2: Izplačila UEFE za ekipe, ki nastopajo v tekmovanjih za sezono 2024/25	10
Tabela 3: Razdelitev MNZ	12
Tabela 4: Prikaz športa v številkah za leto 2023	16
Tabela 5: Prihodki NZS iz javnih virov.....	22
Tabela 6: Kriteriji za akademije	26
Tabela 7: Kriteriji za LAZ	30
Tabela 8: Kriteriji za licenco LAZ	32
Tabela 9: Finančna primerjava Avstrije, Hrvaške in Slovenije.....	39
Tabela 10: Programi po starostnih kategorijah po državah	40

KAZALO SLIK

Slika 1: Vpliv nogometa na gospodarstvo.....	5
Slika 2: Prikaz investiranja UEFA.....	8
Slika 3: Prikaz nivojske razdelitve mladinskih lig	13
Slika 4: Prikaz nivojske razdelitve kadetske lige (U17) in lige starejših dečkov (U15).....	14
Slika 5: Prikaz tekmovanja mlajših kategorij (MNZ nivo)	15
Slika 6: Prikaz programov in povezljivosti v Sloveniji.....	21
Slika 7: Avstrijska pot (nogometna piramida in nadgradnja programov).....	24
Slika 8: Akademije ÖFB v letu 2024	25
Slika 9: Mladinski centri ÖFB v letu 2024	28
Slika 10: Regionalni centri (LAZ) ÖFB v letu 2024.....	29
Slika 11: Nogometni centri HNS	34
Slika 12: Hrvaška piramida razvoja	35
Slika 13: Finančni podatki NZS za leto 2023	37
Slika 14: Finančni podatki HNS za leto 2023	38
Slika 15: Finančni podatki ÖFB za leto 2023	38
Slika 16: Finančna primerjava Avstrije, Hrvaške in Slovenije (letni prihodki in prihodki UEFA).....	40

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Intervju 1.....	1
Priloga 2: Intervju 2.....	4
Priloga 3: Intervju 3.....	8
Priloga 4: Intervju 4.....	10
Priloga 5: Analiza igralcev letnika 2006	11

SEZNAM KRATIC

- 1. SKL** – Prva slovenska kadetska nogometna liga (1. nivo tekmovanja)
- 1. SKL/U15** – Prva slovenska kadetska liga in liga starejših dečkov (1. nivo tekmovanja)
- 1. SML** – Prva slovenska mladinska nogometna liga (1. nivo tekmovanja)
- 1. SNL** – Prva slovenska nogometna liga (1. nivo tekmovanja)
- 2. SKL** – Druga slovenska kadetska nogometna liga (2. nivo tekmovanja)
- 2. SKL/U15** – Druga slovenska kadetska liga in liga starejših dečkov (2. nivo tekmovanja)
- 2. SML** – Druga slovenska mladinska nogometna liga (2. nivo tekmovanja)
- 2. SNL** – Druga slovenska nogometna liga (2. nivo tekmovanja)
- 3. SNL** – Tretja slovenska nogometna liga (3. nivo tekmovanja)
- angl. – angleško
- BDP** – bruto domači proizvod
- BL** – (nem. Bundesliga); Državna avstrijska nogometna liga (1. nivo tekmovanja)
- EL** – (nem. Erste Liga); Prva avstrijska nogometna liga (2. nivo tekmovanja)
- EURO 24** – Evropsko prvenstvo 2024
- FIFA** – (fran. Fédération Internationale de Football Association); Mednarodna nogometna zveza
- franc. – francosko
- HNS** – (hrv. Hrvatski nogometni savez); Nogometna zveza Hrvaške
- hrv. – hrvaško
- KPI** – (angl. Key Performance Indicator); ključni kazalniki uspešnosti
- LPŠ** – Letni program športa
- MGTS** – Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
- MNZ** – Medobčinska nogometna zveza
- nem. – nemško
- NPŠŠ** – nacionalne panožne športne šole
- NZS** – Nogometna zveza Slovenije
- RS** – Republika Slovenija
- STMK** – Sofinanciranje trenerjev mlajših kategorij
- UEFA** – (angl. Union of European Football Associations); Evropska nogometna zveza
- U12** – (angl. Under 12); starost pod 12 let
- U13** – (angl. Under 13); starost pod 13 let
- U14** – (angl. Under 14); starost pod 14 let
- U15** – (angl. Under 15); starost pod 15 let
- U16** – (angl. Under 16); starost pod 16 let
- U17** – (angl. Under 17); starost pod 17 let
- U19** – (angl. Under 19); starost pod 19 let
- U21** – (angl. Under 21); starost pod 21 let
- ZNS** – (hrv. Zagrebački nogomezni savez); Zagrebška nogometna zveza
- ÖFB** – (nem. Österreichischer Fußball Bund); Nogometna zveza Avstrije

1 UVOD

Nogomet je več kot zgolj šport. Fraza, ki je najbolj pogosto uporabljena in citirana, vendar ne moremo mimo dejstva, da je nogomet globalni fenomen, ki združuje ljudi različnih starosti, kultur, narodnosti in jezikov. S svojimi preprostimi pravili in dostopnostjo je postal najbolj priljubljena športna panoga na svetu, ki vpliva na milijone ljudi. Nogomet je dostopen skoraj vsem in hkrati se ga lahko igra skoraj povsod. Tekme in turnirji ter ostale nogometne prireditve ne privabljajo samo igralcev in trenerjev, temveč tudi množice ljudi, ki »živijo« in navijajo za svojo ekipo ali igralce ter jim sledijo kjerkoli. Povezuje in ustvarja skupnosti, prinaša veselje in navdušenje, a tudi žalost in razočaranje. Zato sta vzgoja ter razvoj mladih igralcev, nogometašev, ključna za nadaljevanje te bogate tradicije. Prihodnost nogometa je odvisna od kakovostne prihodnosti nogometne igre. Hkrati pa je nogomet, kot tudi šport nasploh, postal zelo donosen posel. Vložki v šport so postali večji, saj se tudi več zahteva in pričakuje v zameno. Šport je postal vedno bolj organiziran, zato je potreba po sistematičnem in strateškem delu postala ključnega pomena.

Razvoj nogometašev ni le športna, temveč tudi finančna naložba. Uspeh na najvišjem – profesionalnem – nivoju pogosto zahteva velika finančna sredstva za usposabljanje ustreznih kadrov, ki sodelujejo v procesu razvoja športnikov in trenerjev, postavitve in skrbi za primerno infrastrukturo ter za ostale podporne programe razvoja. Nogometne zveze s pomočjo klubov veliko vlagajo v mladinske programe, saj se zavedajo, da so mladi igralci prihodnost nogometa v državi. Pri tem ne smemo pozabiti na pomembnost vlaganja države in lokalne skupnosti (javna sredstva) kot tudi zasebne naložbe, sponzorstva in donacije.

Vzgoja in razvoj mladih nogometašev sta ključnega pomena za dolgoročno uspešnost nogometnih zvez. Kakšne strategije in identifikacije talentov imajo in kakšni so programi dela s temi igralci, se med državami in zvezami razlikujejo. Večina zvez ima jasno postavljene strategije, vendar obstajajo regionalne in lokalne razlike, ki lahko vplivajo na učinkovitost teh pristopov. Programe običajno izvajajo regionalne zveze ali lokalni klubi. V proces dela se vključuje kvalificirane, izobražene, usposobljene in primerne trenerje. Vendar pa še vedno veliko držav nima pripravljenih posebnih strategij za prehode mladih igralcev v članske ekipe.

Mladinski nogomet in šport mladih predstavljata ključno fazo razvoja prihodnjih vrhunskih nogometašev. Mladinski nogomet in šport mladih predstavljata ključno fazo razvoja prihodnjih vrhunskih nogometašev ter prispevata k splošnemu razvoju športa v državi. V Sloveniji, kot tudi v večini držav Evropske unije, je eden izmed vodilnih športnih panog po organiziranosti in donosnosti prav nogomet, ki ima izreden družbeni in gospodarski pomen.

Raziskava primerja razvojne programe in usmeritve mladih nogometašev v Sloveniji s sosednjima državama, Avstrijo in Hrvaško. Vključuje analizo mladinskih programov, ki so del nacionalnih strategij, ter preučuje, kako so vlaganja razdeljena in kateri dejavniki najbolj

vplivajo na njihov uspeh. Ključno vprašanje, ki ga postavljam v tem delu, je, kako učinkovit je trenutni sistem v Sloveniji. Primerjam ga s podobnimi programi v regiji ter ugotavljam, kje in kako bi nadgradili obstoječe programe.

Zadostno financiranje predstavlja ključni pomen za vzpostavitev učinkovitega mladinskega nogometa. V analizi Plevnika (2021) je bilo ugotovljeno, da so javna sredstva za šport pogosto neenakomerno razdeljena, kar lahko vpliva na kakovost programov, ki so na voljo mladim nogometašem. Poleg tega je potrebno financiranje programov, ki vključujejo tako športno kot tudi akademsko izobraževanje, kot so nacionalne panožne športne šole (v nadaljevanju NPŠŠ), kjer imajo mladi športniki možnost, da usklajujejo šolske obveznosti s treningi oz. športnimi obveznostmi.

Vloga financiranja je ključna za zagotavljanje primerne in kakovostne infrastrukture, kakovostnega strokovnega kadra, ki dela z mladimi nogometaši, kar je povezano tudi s kakovostnim in sistematičnim trenažnim procesom ter drugimi viri, ki so potrebni za uspešno izvajanje programov. Poudarek na sistematičnem in dolgoročnem vlaganju v mladinske programe, kot ga vidimo v uspešnih primerih Avstrije in Hrvaške, omogoča boljše pogoje za razvoj mladih nogometašev, kar se izraža tudi v večjem številu profesionalnih igralcev, ki uspešno prehajajo v višje lige svoje države ali v tujino.

V magistrskem delu sem analiziral ključne elemente, ki vplivajo na uspešnost teh programov, in preučil, kako se finančna sredstva porazdelijo med mladinske nogometne programe v Sloveniji, Avstriji in na Hrvaškem. S pomočjo pridobljenih podatkov in informacij iz intervjujev sem primerjal, presojal in podal kritično oceno postavljenega procesa v Sloveniji. Naloga se osredotoča na razumevanju ključnih prednosti in slabosti slovenskega sistema, oceno učinkovitosti nogometnih programov mladih v Sloveniji in ugotovitve, ali omenjeni programi zadostujejo za podporo dolgoročnega razvoja mladih nogometašev.

Raziskavo sem izvedel s kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih metod. Uporabil sem deskriptivno metodo, s katero sem predstavil in primerjal modele dela, ter metodo kompilacije za združevanje in analizo različnih modelov in pristopov avtorjev. V empiričnem delu sem vključil podatke, pridobljene z intervjuji s strokovnjaki iz nogometnih zvez obravnavanih držav, kar mi je omogočilo globlji vpogled v delovanje in razumevanje njihovih programov. Osrednji cilj kvalitativnega pristopa z intervjuji je bil pridobiti relevantne informacije in poglobljene podatke o programih, ki jih izvajajo nogometne zveze. Na podlagi teh informacij sem lahko razčlenil in bolje razumel njihov pogled na razvoj mladih nogometašev. Oblikovanje intervjujev mi je omogočilo postavljanje specifičnih in poglobljenih vprašanj, kar je prispevalo k celovitejšemu zbiranju podatkov za razumevanje raziskovalnih vprašanj. Vprašanja sem pripravil na podlagi teoretičnega pregleda literature in dostopnih virov. Izvedel sem štiri intervjuje. Dva sta bila izvedena osebno, dva pa preko elektronske pošte z odgovori na vnaprej pripravljena vprašanja. Vsi intervjuvanci so bili izbrani zaradi svoje strokovne vključenosti v razvoj in izvajanje programov v svojih državah

oziroma nogometnih zvezah. Intervjuvanci so bili Matjaž Jaklič, vodja tehničnega sektorja v nogometni zvezi Slovenije, ki najbolje pozna delovanje zveze in njene programe; Martin Scherb, odgovoren za razvojne programe v Avstriji; Petar Krpan, glavni inštruktor na hrvaški zvezi ter Željko Bogadi, ki vodi programe v Zagrebu in je neposredno vključen v procese delovanja regionalne zveze.

Cilji magistrske dela so:

- opisati in primerjati organiziranost programov razvoja mladinskega nogometa v Sloveniji z Avstrijo in Hrvaško;
- oceniti, ali so trenutni programi mladinskega nogometa v Sloveniji ustrezni za dolgoročni razvoj mladih igralcev;
- identificirati potencialna področja za izboljšave v sistemu razvoja slovenskega mladinskega nogometa;
- oceniti, ali je delo z mladimi nogometaši v Sloveniji dobro organizirano v primerjavi z drugimi državami;
- prepoznati možnosti za izboljšave in
- podati kritično analizo in napotke za nadaljnji razvoj mladinskega nogometa v Sloveniji.

Glavni cilj magistrskega dela je prispevek k boljšemu razumevanju trenutnega stanja razvoja mladinskega nogometa v Sloveniji in podati praktična priporočila za izboljšave.

Raziskovalna vprašanja, ki sem si jih postavil in so me zanimala, so:

1. Ali je razvoj mladinskega nogometa v Sloveniji dobro urejen v primerjavi z Avstrijo in Hrvaško?
2. Ali je razvoj mladih nogometašev v Sloveniji primeren za njihov dolgoročni uspeh?
3. Kje so potencialne možnosti za izboljšave v sistemu razvoja mladinskega nogometa v Sloveniji?

Namen tega dela je analizirati trenutni sistem vzgoje in razvoja mladih nogometašev v Sloveniji ter ga primerjati s sistemi v tujini. Cilj je identificirati dobre prakse, ki bi jih lahko uporabili za izboljšanje slovenskega modela.

2 ORGANIZACIJA NOGOMETA

Vzgoja in razvoj mladih nogometašev sta ključnega pomena za dolgoročno uspešnost nogometnih zvez. Strategije identifikacije talentov in dela z mladimi se med državami razlikujejo. Večina nogometnih zvez ima zastavljene strategije, ki pa se lahko regionalno razlikujejo, kar vpliva na učinkovitost teh pristopov. Programi so običajno organizirani preko klubov in tekmovanj. V program so vključeni visoko usposobljeni in izobraženi

trenerji ter ostali delavci v športu. So pa tudi države, ki nimajo posebnih strategij za prehode mladih igralcev v članske ekipe. V Sloveniji obstajajo pobude za spodbujanje tega prehoda, kot so merila v licenčnih programih profesionalnih lig, med katerimi sta 1. in 2. slovenska nogometna liga (v nadaljevanju 1. SNL in 2. SNL), ki spodbujajo in finančno podpirajo klube pri vključevanju mladih igralcev v članske ekipe. Prav tako obstajajo programi za zgodnje identificiranje talentov in delo z mladimi igralci, ki se začne že pri starosti enajstih let. Ta program in delo nadzorujejo in izvajajo inštruktorji, ki jih upravlja nogometna zveza Slovenije (v nadaljevanju NZS) (FIFA, 2021).

Šport je že nekaj časa del poslovnega sveta, zato le-ta teži k temu, da izrabi nove dimenzije športa, ker lahko s pomočjo tega pride na višjo raven poslovanja, vpliva na poslovanje gospodarskih družb in omogoča višji položaj držav v svetovnem gospodarstvu. Zato lahko na šport gledamo z ekonomskega vidika, mlade športnike pa kot produkt, ki ga lahko klubi, nacionalne zveze ali države ponudijo na tržišču. Da bi mladega športnika lahko postavili na trg, je treba doseči določeno stopnjo vrhunskosti ali odličnosti, kar pa je povezano z dobro nastavljenimi programi za razvoj nogometašev. K temu moramo prišteti še prepoznavnost in množičnost športne panoge, ki pritegneta pozornost sponzorjev in investorjev, ki v njih vlagajo denarna sredstva (Pavlin, 2023).

Cilj večine vrhunskih organizacij ali vrhunskih športnikov je ustvarjanje prihodka. Če so v tem neuspešni, morajo svoje storitve, ki so v osnovi namenjene udeležencem, predvsem pasivnim, predstaviti kot proizvod z drugim namenom (Bednarik, 1999). Ker so se zahteve vrhunškega športa v zadnjih letih dvignile in je globalna konkurenca postala vedno večja, zahteva to drugačne pristope. Zato morajo današnji nadarjeni mladi športniki veliko več časa posvečati treningu in razvoju, kot je temu bilo nekoč (Pavlin, 2023).

2.1 Gospodarski vpliv športa svetovno in v Sloveniji

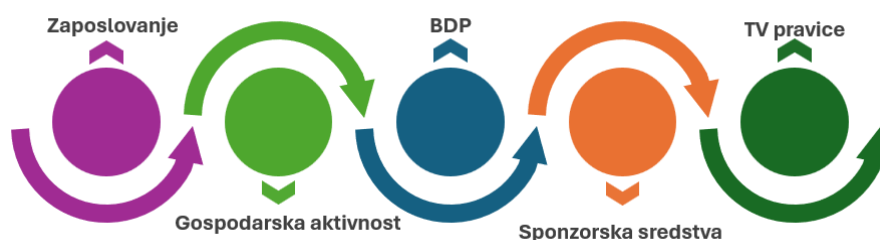
Nogomet ima velik vpliv na gospodarstvo tako v Evropi kot tudi v svetu. Prispevek je opazen na več področjih. Ustvarja prihodke komercialnih in profesionalnih tekmovanj ter lig, ima zelo močan vpliv na lokalno skupnost kot tudi na področju zdravja ter socialne kohezije. Neposredni ekonomski vplivi se ustvarjajo s prodajo televizijskih pravic, vstopnic na tekmovanjih, navijaških rekvizitov, preko sponzorskih sredstev ter ob nakupu potrebne opreme za tekmovanja in treninge. Poleg tega se veliko prihodkov ustvarja z organizacijo velikih prireditev, kot so Evropska in Svetovna prvenstva, ki pritegnejo na milijone navijačev in turistov ter spodbujajo lokalne storitvene dejavnosti, kot so gostinstvo, hotelirstvo, prevoznništvo (potniški promet) in podobno. Ne smemo zanemariti tudi pozitivnega vpliva na zdravje in dobro počutje. Evropska nogometna zveza (angl. Union of European Football Associations, v nadaljevanju UEFA) je izvedla raziskavo, ki je pokazala, da amaterski nogomet prispeva k zmanjšanju zdravstvenih stroškov v višini 16,3 milijarde EUR ter zmanjšuje tveganje za bolezni (kot so na primer sladkorna bolezen tipa II ali bolezni

srca). Poleg tega pozitivnega učinka na zdravje vpliva in izboljšuje tudi mentalno zdravje ter subjektivno počutje, kar ima dolgoročne pozitivne učinke na gospodarstvo (UEFA, 2020).

Nogomet vpliva tudi na socialno kohezijo in zmanjšuje socialno izključenost. Amaterski nogomet, ki je vključen v številne skupnosti, prispeva k večji socialni koheziji in zmanjševanju socialne izključenosti. Izpostavljen primer Španije je pokazal, da je kar 72 % španskega prebivalstva mnenja, da nogomet pozitivno vpliva na njihovo socialno življenje in družbene odnose (PWC, 2018).

Nogomet tako neposredno kot posredno prispeva k rasti bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) v mnogih državah. Njegov ekonomski vpliv se kaže v prihodkih od televizijskih pravic, sponzorstev, turističnih storitev in drugih storitvenih dejavnosti. Medtem pa posredno vpliva na zdravje, socialno vključenost in lokalno gospodarstvo. Nogometne organizacije, kot je UEFA, uporabljajo modele za merjenje socialne donosnosti nogometa, da bi zagotovile dolgoročno financiranje in podprle razvoj nogometa na različnih ravneh. Nogomet ima tudi v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) pomemben vpliv na gospodarstvo. Ustvarja prihodke preko različnih virov, kot so sponzorstva, vstopnine na tekmah, televizijske pravice, prodaja izdelkov, turistični prihodki in tudi preko transferjev igralcev (prestopi igralcev). Vpliv nogometa na slovensko gospodarstvo se odraža v več kazalnikih, kot je razvidno iz slike 1. Nogomet vpliva na zaposlovanje v športu, gospodarsko dejavnost, povečanje BDP-ja, povečuje prihodke iz naslova televizijskih pravic in sponzorskih sredstev.

Slika 1: Vpliv nogometa na gospodarstvo

Vir: lastno delo.

Nogomet v Sloveniji neposredno prispeva k BDP-ju preko gospodarskih dejavnosti, povezanih z nogometom, medtem ko je širši vpliv še večji zaradi posrednih učinkov. Po ocenah UEFE je gospodarski vpliv nogometa v manjših evropskih državah, kot je Slovenija, med 0,1 in 0,5 % BDP-ja. Sponzorski in medijski prihodki v Sloveniji niso na ravni večjih evropskih držav, vendar so v zadnjih letih v porastu. Klubi in NZS vedno bolj izkoriščajo prihodke od televizijskih pravic in sponzorskih partnerstev.

Raziskava, ki so jo leta 2021 izvedli Fakulteta za turizem, Fakulteta za šport in Ekonomska fakulteta v Ljubljani, temelji na podatkih iz leta 2018 in je pokazala, da ima šport v Sloveniji

multiplikator prihodkov 1,77, kar je nad povprečjem drugih dejavnosti, ki je 1,66. Zato je treba na šport gledati kot na industrijo, ki vključuje tudi družbene, okoljske in trajnostne vidike. Velike športne prireditve imajo pomemben vpliv, še večji pa dejavnosti prostega časa, kjer vsak vložen evro danes pomeni 3 evre na dolgi rok.

Študija je pokazala, da šport v Sloveniji predstavlja 1,63 % BDP-ja, kar je malo pod evropskim povprečjem, ki je 2,1 %. V Avstriji je 4,1 % in na Hrvaškem 1,5 % BDP-ja (Zavod za šport Republike Slovenije Planica, 2022, str. 30). Športni dogodki prispevajo k ustvarjanju BDP-ja in zaposlenosti. Posredno vplivajo na podjetja in društva, saj za svoje delovanje kupujejo blago ali naročajo storitve, kar spodbuja proizvodnjo, zaposlovanje ter dohodek v širšem gospodarstvu. Poleg neposrednih ekonomskih učinkov šport prispeva k promociji RS kot turistične in gospodarske destinacije, kar lahko pritegne dodatne investitorje in omogoča (nove) poslovne priložnosti. Šport ima pomembno vlogo v družbenem in kulturnem smislu tudi kot generator gospodarske rasti in razvoja (Zavod za šport Republike Slovenije Planica, 2022).

Pomemben vir financiranja so nadomestila pri prestopih (transferjih) igralcev. Ti imajo vedno večji pomen. Transferji mladih igralcev, kot so Benjamin Šeško, Jaka Bijol ali Jan Oblak, so prinesli pomembne vire prihodkov slovenskim klubom kot tudi RS. Mednje spadajo tako plačila davkov na prihodke igralcev, prihodke društev, prihodke od prodaje igralcev ali pa davkov, povezanih s sponzorstvi, prodajo vstopnic ali televizijskih pravic. Konkretni podatki iz letnih poročil NZS (2021a, 2022b, 2023a) razkrivajo, da so leta 2020 prihodki iz nogometa upadli za več kot 40 % predvsem zaradi zaprtih stadionov, kar je bila posledica pandemije covida-19 in ukrepov vlade RS. Leta 2021 so se obnovile dejavnosti, kar je prineslo okoli 70 % predhodnih prihodkov. Leta 2022 pa so se prihodki iz transferjev povečali za približno 20 % v primerjavi z letom 2021, predvsem zaradi prodaje mladih igralcev v tujino.

2.2 Organizacija nogometa v Evropi

UEFA je bila ustanovljena leta 1954 in je krovna organizacija za nogomet ter odgovorna za organizacijo in razvoj nogometa v Evropi. Njene naloge so organiziranje najprestižnejših evropskih klubskih tekmovanj, kot so Liga prvakov, Evropska liga in Konferenčna liga ter Evropska prvenstva in Liga narodov. Poleg tega skrbi tudi za razvoj mladinskih razvojnih programov, katerim posvečajo veliko pozornosti. V ta namen organizirajo Evropska prvenstva za mlajše kategorije, kot so prvenstvo do 17 let (U17), do 19 let (U19), do 21 let (U21) in razvojne turnirje za igralce do 15 let (U15) in do 16 let (U16), ki so ključni dogodki, da mladim igralcem omogočajo mednarodne izkušnje in razvoj na najvišjem nivoju. UEFA aktivno podpira nacionalne nogometne zveze, kot je NZS, pri razvoju njihovih mladinskih programov in nogometa. Z različnimi programi, kot so "UEFA Grassroots" in "UEFA Coaching Convention", spodbuja vzgojo in razvoj mladih igralcev, trenerskega kadra in

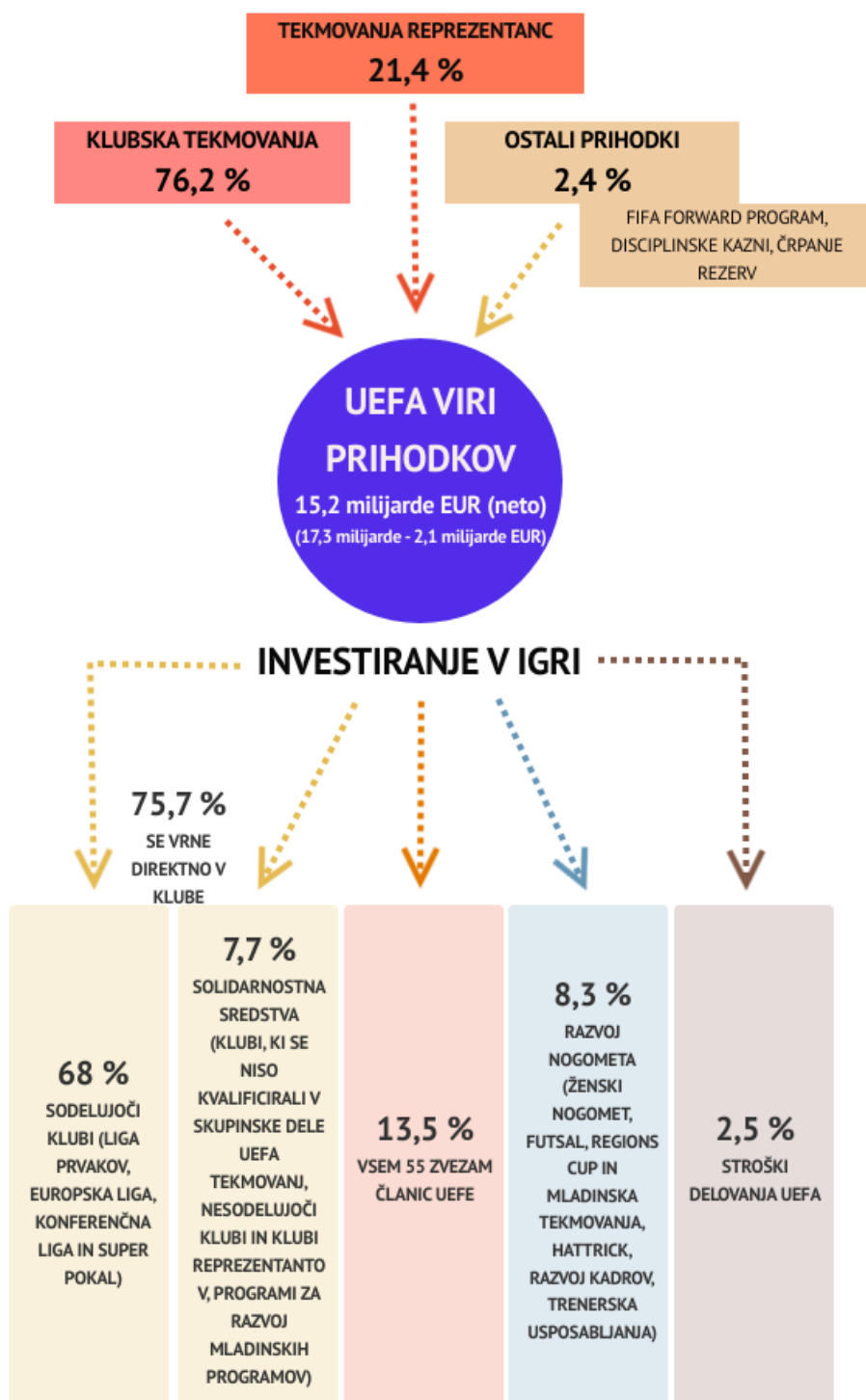
izboljšanje infrastrukture. Ti programi so ključnega pomena za zagotavljanje kakovostne vadbe in tekmovanj na vseh ravneh mladinskega nogometa (UEFA, brez datuma a).

Če pogledamo poslovni model UEFA, ki je zelo enostaven, lahko ugotovimo, da je osredotočena na razvoj, distribucijo in vlaganje v nogomet v Evropi. Ta edinstveni poslovni model temelji na ponovnem investiranju velikega deleža prihodkov nazaj v nogomet oziroma v svoje članice (nogometne zveze držav). Glavni cilj je spodbujati in razvijati nogomet na vseh nivojih, od lokalnih klubov in klubov množičnosti (angl. grassroots) do klubov na najvišjem nivoju. Poudarjajo pomen solidarnosti in enakomernega razvoja nogometnih struktur ne glede na gospodarsko stanje ali velikost nogometne organizacije (UEFA, 2024a).

To dokazuje s tem, da kar 97 % vseh svojih prihodkov investira nazaj v nogomet, v vseh 55 zvez članic UEFA. Sredstva, pridobljena s televizijskimi pravicami, sponzorskimi pogodbami in iz drugih komercialnih virov, namenjajo klubom in nacionalnim nogometnim zvezam preko sistema nagrajevanja, solidarnostnih izplačil ali razvojnih projektov, ki jih spodbujajo (UEFA, 2023). Na sliki 2 je prikazana struktura prihodkov in razdelitev sredstev UEFA za finančna leta 2019/20 do 2022/23. Glavni prihodki izhajajo iz klubskih tekmovanj (Liga prvakov, Evropska liga in Konferenčna liga), ki predstavljajo 76,2 % vseh prihodkov, 21,4 % prihodkov predstavljajo reprezentančna tekmovanja (Liga narodov, Evropsko prvenstvo in kvalifikacije za EURO 24), 2,4 % prihodka pa izhaja iz virov, ki niso povezani s tekmovanji. Bruto prihodek znaša 17,3 milijarde EUR, od česar se odšteje 2,1 milijarde EUR stroškov, povezanih z organizacijo tekmovanj. Zato UEFA 15,2 milijarde EUR neto reinvestira in razdeli med klube članic organizacije. Od tega 68 % vrne klubom, ki sodelujejo v tekmovanjih UEFA, 7,7 % razdeli klubom preko solidarnostnih sredstev (klubi, ki morda ne sodelujejo neposredno v UEFA tekmovanjih, so pa člani UEFA), kar skupaj predstavlja 75,7 % neposrednega vložka nazaj v klube. 13,5 % se vrne in namenijo nacionalnim nogometnim zvezam za podporo njihovim programom, 8,3 % pa je namenjeno projektom in programom, ki prispevajo k razvoju nogometa na vseh ravneh v Evropi. Zelo majhen delež, 2,5 %, je namenjen pokrivanju stroškov upravljanja organizacije. Kot je razvidno iz števil, UEFA močno finančno podpira klube in nacionalne zveze, pri čemer se večina prihodkov, zbranih iz klubskih tekmovanj, vrne klubom in v razvoj nogometa. Hkrati ohranjajo administrativne stroške na minimalni ravni, kar omogoča, da večji delež sredstev ostane v nogometu.

Prihodki iz največjih tekmovanj na klubskem nivoju, kot so Liga prvakov, Evropska liga in Konferenčna liga, se delijo med vse nastopajoče klube, ki v aktualni sezoni igrajo v omenjenih tekmovanjih, ter glede na njihovo uspešnost na njih. Ti klubi prejema nagrade za uvrstitve v različne faze tekmovanj ter televizijske pravice. Hkrati pa UEFA nagraduje klube, ki ne sodelujejo v omenjenih tekmovanjih. Ti prejema solidarnostna plačila, ki jim pomagajo pri financiranju lastnih nogometnih programov – eden izmed njih je program za razvoj mladih nogometašev ali mladinski program nogometa (UEFA, 2024a).

Slika 2: Prikaz investiranja UEFA

Vir: prirejeno po UEFA (2023).

Na podlagi podatkov, dobljenih na The Swiss Ramble (2023), iz tabele 1 razberem porazdelitev nagradnih sredstev, ki jih je UEFA namenila in vrnila klubom. Primerjava je narejena za sezono 2023/24 in 2024/25, in sicer v tekmovanjih Lige prvakov, Evropske lige in Konferenčne lige. V tabeli 1 so prikazani skupni prihodki in rast le-teh. Neto komercialni

prihodki so v sezoni 2023/24 znašali 2.922 milijonov EUR, v sezoni 2024/25 pa so se povečali na 3.548 milijonov EUR, kar prikazuje 21-% rast ali povečanje za 626 milijonov EUR. Sredstva se delijo in ločijo tudi glede na tekmovanja. Liga prvakov prejema največji delež nagradnih sredstev, in sicer kar 2.467 milijonov EUR ter je 21 % višje kot sezono prej (2023/24). Klubom Evropske lige je namenjenih 565 milijonov EUR, kar predstavlja 22-% rast. Klubom Konferenčne lige pa se je nagradni sklad povečal iz 236 milijonov EUR na 285 milijonov EUR, kar predstavlja 21-% rast.

Tabela 1: UEFA nagrajevanje 2023–2025 (klubska tekmovanja)

Cikel/sezona	2023/24 (v EUR)	2024/25 (v EUR)	Rast (v EUR)	Rast (%)
LIGA PRVAČOV				
Sodelovanje	501 milijon	670 milijonov	169 milijonov	34 %
Uspešnost	601 milijonov	914 milijonov	313 milijonov	52 %
Skupaj nagrade	1.102 milijonov	1.584 milijonov	482 milijonov	44 %
TV sklad	300 milijonov	0	–300 milijonov	–100 %
UEFA koeficient	601 milijon	0	–601 milijon	–100 %
Vrednostni steber	901 milijon	853 milijonov	–48 milijonov	–5 %
Skupaj	2.003 milijona	2.437 milijonov	434 milijonov	22 %
Kvalifikacijski krogi	30 milijonov	30 milijonov	0	0 %
SKUPAJ	2.033 milijonov	2.467 milijonov	434 milijonov	21 %
EVROPSKA LIGA				
Sodelovanje	116 milijonov	155 milijonov	39 milijonov	34 %
Uspešnost	140 milijonov	212 milijonov	73 milijonov	51 %
Skupaj nagrade	256 milijonov	367 milijonov	111 milijonov	43 %
TV sklad	140 milijonov	0	–140 milijonov	–100 %
UEFA koeficient	70 milijonov	0	–70 milijonov	–100 %
Vrednostni steber	210 milijonov	198 milijonov	–12 milijonov	–6 %
SKUPAJ	466 milijonov	565 milijonov	99 milijonov	21 %
KONFERENČNA LIGA				
Sodelovanje	94 milijonov	114 milijonov	20 milijonov	21 %
Uspešnost	94 milijonov	114 milijonov	20 milijonov	21 %
Skupaj nagrade	188 milijonov	228 milijonov	40 milijonov	21 %
TV sklad	24 milijonov	0	–24 milijonov	–100 %
UEFA koeficient	24 milijonov	0	–24 milijonov	–100 %
Vrednostni steber	48 milijonov	57 milijonov	9 milijonov	21 %
SKUPAJ	236 milijonov	285 milijonov	49 milijonov	19 %
Razdeljeno klubom (SKUPAJ)	2.732 milijonov	3.317 milijonov	585 milijonov	21 %
Neto komercialni prihodek	2.922 milijonov	3.548 milijonov	626 milijonov	21 %

Vir: Swiss Ramble (2023).

Tabela 1 tudi prikazuje nagrade po tekmovanjih. V Ligi prvakov klubi za udeležbo v skupinskem delu tekmovanja prejmejo 34 % več kot sezono prej, za uspešnost pa so se nagrade povečale za kar 52 %. Skupni nagradni sklad v Ligi prvakov je v sezoni 2024/25 tako 21 % višji, kar predstavlja 2.467 milijonov EUR. V Evropski ligi so se sredstva za

udeležbo povečala za 21 % in uspešnost za 51 %; v Konferenčni ligi pa za 21 %, to je na 285 milijonov EUR. Pomembne spremembe v sezoni 2024/25 so sredstva iz televizijskih pravic, ki so v vseh treh tekmovanjih izločena oziroma predstavljajo 0 %, kar pomeni, da so se ta sredstva prerazporedila drugam. Prav tako se je izločila nagrada na podlagi UEFA koeficienta (glede na uspešnost klubov v preteklih sezonah). Povečanje finančnih sredstev, predvsem v Ligi prvakov, je povečalo finančne spodbude za klube za uspešno nastopanje na teh tekmovanjih. Na ta način UEFA še naprej krepi pomen evropskih tekmovanj kot glavnega vira prihodkov za klube, hkrati pa so odpravili delitev sredstev, pridobljenih iz televizijskih pravic, kar spreminja strukturo prihodkov in zagotavlja bolj pošteno razdelitev sredstev.

Podatki, ki so v tabeli 2, prikazujejo zneske, ki jih prejmejo klubi, ki se uvrstijo v skupinski (sedaj ligaških) del tekmovanja v aktualni sezoni. Vsaka točka je nagrajena še dodatno, hkrati so nastavljene nagrade za uvrstitve v zaključni del tekmovanja in za zmagovalca tekmovanja.

Tabela 2: Izplačila UEFA za ekipe, ki nastopajo v tekmovanjih za sezono 2024/25

	Liga prvakov (v EUR)	Evropska liga (v EUR)	Konferenčna liga (v EUR)
Skupinski del	18,62 milijonov	4,31 milijonov	3,17 milijona
Vrednost točke/zmage (skupinski del)	700.000,00/2,1 milijona	150.000,00/450.00 0,00	133.000,00/400.00 0,00
Kvalificiranje v izločilne boje (1.–8./9.–24.mesto)	2 milijona/1 milijon	600.000,00/300.00 0,00	400.000,00/200.00 0,00
Šestnajstina finala	11 milijonov	1,75 milijona	800.000,00
Četrfinale	12,5 milijonov	2,5 milijonov	1,3 milijona
Polfinale	15 milijonov	4,2 milijonov	2,5 milijona
Finalist/Zmagovalec	18,5 milijonov/25 milijonov	7 milijonov/13 milijonov	4 milijone/7 milijonov

Vir: prirejeno po UEFA (2024a in 2024b), Sporting News (2024) in Wikipediji (2024).

UEFA skrbi tudi za razvoj mladih nogometašev, zato je uvedla razvojne turnirje, ki so namenjeni razvoju mladih nogometašev za starostne kategorije U15 in U16. Z uvedbo in izvedbo teh turnirjev so začeli leta 2012. Njihov namen je mladim igralcem omogočiti mednarodne izkušnje. Razvojni turnirji so organizirani za dečke in deklice ter potekajo skozi vse leto širom Evrope. Turnirji so organizirani v formatu za štiri reprezentance, kjer vsaka reprezentanca odigra z vsako. V aktualni sezoni 2024/25 je načrtovanih preko 20 razvojnih turnirjev. V ospredju ni rezultat, ampak razvoj igralcev, kar se poskuša doseči s posebnimi in prilagojenimi pravili. Eno izmed pomembnejših je, da morajo vsi prijavljeni igralci igrati minimalno 90 minut na celotnem turnirju. Glavni cilj je sodelujočim mladim nogometašem omogočiti tekmovalno izkušnjo na najvišjem nivoju brez pritiska rezultata. Turnirji služijo kot most med kategorijo U15 in U17, kjer se uradno začnejo tekmovanja UEFA – prvo uradno tekmovanje za mlajše kategorije je Evropsko prvenstvo U17. Na tekmah igralci razvijajo svoje sposobnosti in se prilagodijo zahtevam mednarodnega nivoja, preden vstopijo v formalna tekmovanja (UEFA, 2024a). Ti turnirji se finančno podpirajo preko

programa Assist¹. Brez programa številne nacionalne zveze same takšnih dogodkov ne bi zmogle organizirati. S pomočjo tega programa se zagotavljajo potrebna sredstva in infrastruktura za izvedbo turnirjev ter mednarodnih dogodkov (UEFA, 2017). Številni današnji uspešni igralci so prav na teh turnirjih dobili svoje prve mednarodne izkušnje, kot so Erling Haaland, Matthijs De Ligt, Phil Foden, Gavi in mnogi drugi. Ti igralci so prav tako kot njihovi vrstniki prvič pridobili mednarodne izkušnje v starostni kategoriji U16 prav na teh turnirjih, kot navaja UEFA (2022).

Poleg UEFINIH programov skrbi za nagrajevanje in razvoj mladih nogometašev tudi mednarodna nogometna zveza (fran. Fédération Internationale de Football Association, v nadaljevanju FIFA). Ta je uvedla solidarnostna izplačila oziroma mehanizme in nadomestila za treniranje, ki se po novem izvajajo preko klirinške hiše (ang. Clearing House), ki skrbi in nadzoruje omenjena izplačila klubom.

Klirinška hiša je plačilna institucija FIFE, ki deluje kot posrednik pri plačilih, povezanih s prestopi igralcev in nadomestili za treniranje ter solidarnostnih izplačil, kot je to določeno v Pravilniku o statusu in prestopih igralcev FIFA (FIFA Clearing house, brez datuma). Predpisi FIFE o statusu in prestopih igralcev določajo pogoje in mehanizme za pravično razdelitev nadomestil klubom, ki so prispevali k razvoju igralcev. V pravilniku iz leta 2021 je FIFA določila nadomestilo za treniranje, ki je zapisano v 20. členu, da mora novi klub igralca plačati nadomestilo za treniranje vsem prejšnjim klubom, ki so prispevali k njegovemu razvoju. In sicer ko ta podpiše svojo prvo profesionalno pogodbo, ali ob vsakem prestopu profesionalca do konca sezone, v kateri bo dopolnil 23 let. Namen tega je nagraditi klube za njihov prispevek k razvoju mladih talentov. V 21. členu pa solidarnostno izplačilo določa, da se ob prestopu profesionalnega igralca med klube iz različnih nacionalnih zvez del nadomestila (do 5 %) razdeli. In sicer med klube, kjer se je igralec usposabljal oz. treniral med 12. in 23. letom starosti; 0,25 % od plačane odškodnine za vsako leto registracije med 12. in 15. letom (skupaj največ 1 % za štiri leta) in 0,5 % odškodnine za vsako leto registracije med 16. in 23. letom (skupaj 4 % za osem let) (Winter – Dávila & Associés, 2022).

Kot je razvidno, tako FIFA kot tudi UEFA skrbita in poskušata spodbujati ter nagrajevati klube, ki skrbijo za razvoj mladih igralcev, ki dosežejo najvišji (profesionalni) nivo.

¹ *UEFA Assist* – program UEFE, ki je bil uveden leta 2017. Osredotoča se na 4 glavna področja: Krepitev zmogljivosti (izobraževalni tečaji za nogometne zveze, ki vključujejo upravljanje, komunikacijo, marketing ter prehodi igralcev po končani karieri), razvoj mladinskega nogometa (organizacija razvojnih turnirjev za mlade), krepitev infrastrukture (financiranje manjših projektov), podpora nogometnim zvezam (spodbuja nogometne zveze k sodelovanju z zvezami iz drugih konfederacij – izven Evrope) (UEFA, brez datuma b).

2.3 Organizacija nogometa v Sloveniji

V Sloveniji je krovna organizacija športne panoge NZS, ki s pomočjo medobčinskih nogometnih zvez (v nadaljevanju MNZ) organizira nogomet na regionalnem nivoju. Te predstavljajo most med nacionalnim (NZS) in lokalnim nivojem ter klubi. NZS MNZ nudi vso potrebno podporo in finančno pomoč, na drugi strani pa prav medobčinske zveze predstavljajo oporo pri oblikovanju nogometne politike. Med naloge MNZ spadata organizacija in vodenje dejavnosti na regionalnem nivoju, torej na področju delovanja MNZ, kar predstavlja spodbujanje programov in avtonomna skrb za tekmovanja, a znotraj delovanja programov NZS in v skladu s predpisi in akti. MNZ ne skrbi samo za tekmovanja na regionalnem nivoju, ampak tudi na nacionalnem nivoju, saj NZS omogoča ter dodeljuje vlogo MNZ pri vodenju tekmovanj na nacionalni ravni, kot so 3. SNL, 2. SML, 2. SKL/U15 in Deklice U13 (NZS, 2024a). Pod okriljem NZS je združenih 9 MNZ regionalno razdeljenih. V tabeli 2 so razporejene MNZ po velikosti, kjer sem upošteval število registriranih igralcev, klubov, ekip in trenerjev. Največja regionalna zveza je MNZ Ljubljana, po številu registriranih igralcev, številu klubov, ekip in trenerjev. Sledi ji Maribor, med najmanjše pa spadata MNZ Nova Gorica in Lendava, ki imata enako število klubov. Razlikujeta se le v številu igralcev, ekip in trenerjev, saj je v Novi Gorici dvakrat več omenjenih igralcev, ekip in prijavljenih trenerjev.

Tabela 3: Razdelitev MNZ

MNZ	Št. registriranih igralcev	Št. klubov	Št. ekip	Št. trenerjev
LJUBLJANA (LJ)	20.580	58	450	456
MARIBOR (MB)	12.429	37	271	314
CELJE (CE)	8.537	31	178	194
PTUJ (PT)	7.080	34	180	155
KRANJ (KR)	7.073	21	151	189
KOPER (KP)	6.014	20	108	172
MURSKA SOBOTA (MS)	5.596	28	169	163
NOVA GORICA (NG)	4.465	15	103	134
LENDAVA (LE)	2.240	15	60	61

Vir: prirejeno po NZS (2024a).

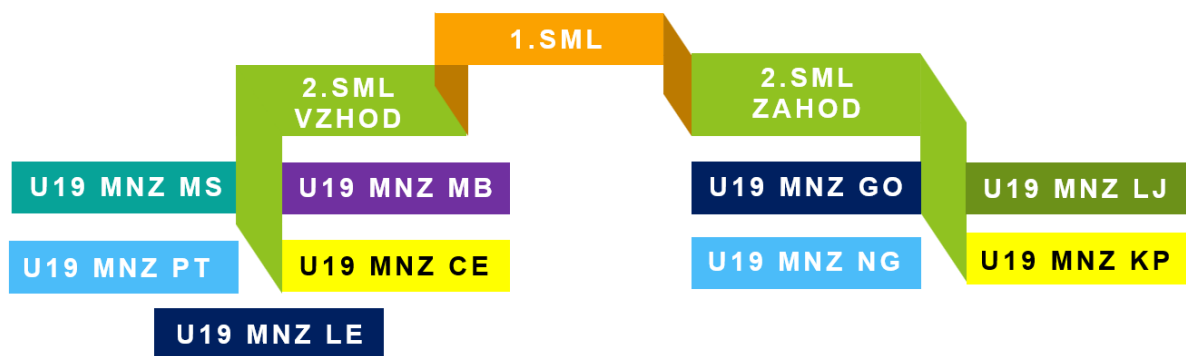
Sistem mladinskega nogometa v Sloveniji se osredotoča na razvoj talentov od zgodnjih starostnih kategorij igranja do prehoda v člansko ekipo. Vodilno vlogo ima NZS, ki koordinira delovanje klubov in mladinskih lig ter skrbi za usposabljanje in razvoj trenerjev ter potrebne infrastrukture.

V Sloveniji deluje več mladinskih lig na treh nivojih (slika 3). Prvi in najvišji nivo vodi NZS ter predstavlja vrh slovenskega mladinskega nogometa. To je 1. slovenska mladinska liga (aktualno ime je EON NextGen liga, v nadaljevanju 1. SML), kjer tekmujejo najboljše ekipe

U19 (do 19. leta starosti s prilagoditvami)². V 1. SML v sezoni 2024/25 nastopa 16 ekip. Ekipa si zagotovijo nastopanje v ligi z rezultati iz prejšnje sezone (zadnji dve uvrščeni ekipi izpadeta v 2. slovensko mladinsko ligo (v nadaljevanju 2. SML)), prva ekipa ima pravico igranja v Mladinski ligi prvakov (angl. Youth League). Je ključna liga za razvoj mladih igralcev, saj igralcem omogoča redno igranje na visokem nivoju in jih pripravlja na prehod v članske ekipe.

Drugi nivo predstavlja 2. SML, ki je razdeljena na vzhod in zahod. V vsaki ligi je po 10 ekip – skupaj 20. Prve uvrščeni ekipi iz vzhoda in zahoda si zagotovita neposredno uvrstitev v 1. SML. Iz lige pa izpadeta zadnji dve uvrščeni ekipi iz vsake skupine (vzhod in zahod). Pri tem je treba upoštevati tudi geografski dejavnik, saj se lahko zgodi, da iz prvega nivoja tekmovanja izpadeta dve ekipi v isto ligo drugega nivoja. Primer: če iz 1. SML izpadeta kluba iz zahodnega dela, to pomeni, da je v 2. SML zahod samo eno mesto za ekipo, ki bo dopolnila ligo iz tretjega nivoja, ki ga predstavlja regionalni nivo ali MNZ lige. Tretji nivo predstavljajo regionalne MNZ lige, ki so razdeljene na vzhodu na 5 MNZ (Maribor, Ptuj, Celje, Murska Sobota in Lendava) ter zahodu na 4 (Ljubljana, Gorenjska, Koper in Nova Gorica). Zato je sistem napredovanja iz tretjega na drugi nivo nekoliko bolj kompleksen, kar je razvidno iz slike 3. Za uvrstitev v 2. SML se potegujejo ekipe iz tekmovanj MNZ. Kvalifikacije za dopolnitev se odigrajo glede na število prostih mest in ekip, ki so si v aktualni sezoni zagotovile pravico do tega. V svoji ligi (MNZ ligi) morajo osvojiti prvo mesto. Kvalifikacije se igrajo na koncu aktualne sezone za novo sezono. Število ekip, ki ima pravico do napredovanja, določa sistem tekmovanja in poteka kvalifikacij.

Slika 3: Prikaz nivojske razdelitve mladinskih lig

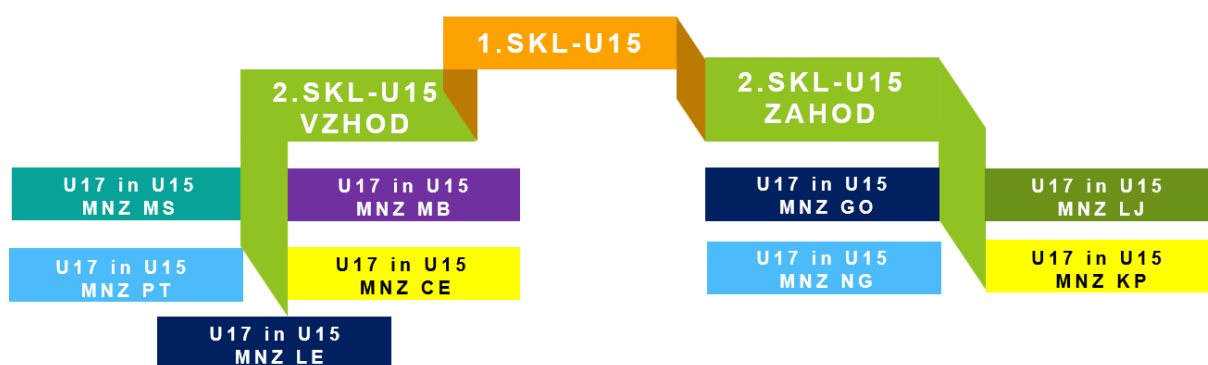

Vir: lastno delo.

² *Prilagoditve glede igranja v U19 ligi:* Med 20 prijavljenimi igralci na tekmi lahko za moštvo nastopi en igralec, ki nima slovenskega državljanstva oziroma državljanstva države članice EU. Pravico nastopa imajo igralci, ki na dan tekme niso mlajši od 15 let, ter vso tekmovalno sezono tudi tisti, ki napolnijo 18 let v koledarskem letu, v katerem se je tekmovalno leto začelo. Na tekmah mladincev pa lahko nastopijo tudi trije igralci in en vratar (skupaj štirje), ki napolnijo 19 let v koledarskem letu, v katerem se je tekmovalno leto začelo (NZZ, 2024a, str. 9)

Prav tako je tekmovanje kadetov (U17) in starejših dečkov (U15) razdeljeno na tri nivoje, vendar je na državnem nivoju združeno v skupno tekmovanje (slika 4). To pomeni, da se seštevki točk upoštevajo pri napredovanju ali izpadanju iz nivoja v nivo. Na prvem nivoju imamo 1. slovensko kadetsko ligo in ligo starejših dečkov (v nadaljevanju 1. SKL/U15) s 14 klubi, na drugem nivoju pa dve ligi po 10 klubov: eno na vzhodu in eno na zahodu po 10 klubov, imenovano 2. slovenska kadetska liga in liga starejših dečkov (v nadaljevanju 2. SKL/U15). Tretji nivo, ki je spet v domeni MNZ in se regionalno razlikuje glede na velikost MNZ in število prijavljenih ekip v njihovih prvenstvih. Prehodi ter pravice nastopanja v določeni ligi si ekipe priigrajo na podlagi rezultatov v pretekli sezoni in po sistemu, ki je enak in opisan pri kategoriji U19.

Slika 4: Prikaz nivojske razdelitve kadetske lige (U17) in lige starejših dečkov (U15)

Vir: lastno delo.

Organizacija in sistem tekmovanja mlajših starostnih kategorij se regijsko razlikujeta glede na velikost MNZ ter število klubov in prijavljenih ekip na tekmovanja v tekočem tekmovalnem letu. Slika 5 prikazuje razporeditev tekmovanj za U13 (mlajše dečke) in U11 (starejše cicibane), ki potekajo v obliki lige ali tekmovalnih skupin, kjer ni beleženja rezultata, ter U9 (mlajše cicibane) in U7 (najmlajše cicibane), ki potekajo v obliki turnirskega sistema ali festivalnih dni, prav tako brez beleženja rezultatov. Naj poudarim, da trenutni sistem in pravila ne predpisujejo, da morajo imeti vsi MNZ poenotene tekmovalne propozicije in sisteme tekmovanj, saj glede na velikost MNZ in strukturo prihaja do razhajanj. MNZ imajo pravico oblikovati in voditi tekmovanja po njihovi regionalni usmeritvi.

Slika 5: Prikaz tekmovanja mlajših kategorij (MNZ nivo)

Vir: lastno delo.

Krovna organizacija igra osrednjo vlogo pri upravljanju mladinskega nogometa v Sloveniji. Poudarek daje na izboljšanje infrastrukture in usposabljanje ter izobraževanje trenerjev. K temu pripomore tudi izboljšanje pogojev z nacionalnim nogometnim centrom, ki je bil zgrajen na Brdu pri Kranju s pomočjo UEFA programa HatTrick. NZS ima jasno strategijo za prihodnost, ki vključuje povečanje množičnosti, izobraževanja trenerjev in integracijo mladih igralcev v reprezentance (NZS, 2021b).

Razvoj mladinskega nogometa je podprt z lokalnimi programi in nacionalno politiko športa. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v preteklosti, danes pa Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (v nadaljevanju MGTŠ) ter lokalne oblasti zagotavljajo pogoje za delovanje športnih organizacij. To vključuje investicije v infrastrukturo ter programe za mlade, ki jih sofinancira država RS in programi Evropske unije.

3 ORGANIZIRANOST MLADINSKEGA NOGOMETA V SLOVENIJI

Slovenski mladinski nogomet je prispeval k vzgoji vrhunskih igralcev, kot so že prej omenjeni Jan Oblak, Benjamin Šeško, Jaka Bijol ali Tim Max Elšnik, ki so postali ključni igralci na mednarodnem nivoju in reprezentance (Sport TV, 2022). Nogomet v Sloveniji predstavlja pomemben element nacionalnega poenotenja, saj vključuje vse starostne skupine državljanov. Ustvarja korist za različne družbene skupine. NZS s svojim delovanjem zagotavlja celostno podporo pri uresničevanju svojega poslanstva. Zato se z namenom

uresničevanja svoje odgovornosti na področju zagotavljanja koristi za državo in državljane proaktivno povezuje in sodeluje z državnimi organi in pristojnimi institucijami, kot je Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, pred tem pa je to bilo Ministrstvo za vzgojo, izobraževanje in šport. Vzpostavitev kakovostnega dialoga s predstavniki države v iskanju novih rešitev, povezovanj in priložnosti na področju razvoja športa in drugih skupnih področjih so bile temeljne dejavnosti v letu 2023. Uvrstitev nogometne reprezentance na Evropsko prvenstvo v Nemčiji (v nadaljevanju EURO 24) pa je za Slovenijo in NZS nedvomno eden izmed pomembnejših uspehov leta. Ta vpliv se je prenesel tudi v leto 2024. To ni bilo samo v športnem smislu, ampak tudi v dvigu nacionalne zavesti, predvsem pa promocije RS v Evropi in svetu. Uvrstitev na EURO 24 predstavlja pomemben gospodarski faktor, predvsem v prepoznavnosti in promociji RS kot odlične turistične destinacije. Uspehi imajo vpliv tudi na področju zdravja vseh državljanov ter promocije športnega in zdravega načina življenja. Sodelovanje z Zavodom diabetes NZS svojim navijačem in obiskovalcem tekem omogoča brezplačno merjenje krvnega sladkorja ter s tem ozavešča o pomembnosti rednega spremljanja krvnega sladkorja, predvsem pa zdravega načina življenja. To je ponujala in ponuja v okviru svojih dogodkov (tekem). NZS prav tako na različnih dogodkih, v sodelovanju z različnimi partnerji, pripravlja brezplačne delavnice, prikaze izvajanj oživljanja in nudenja prve pomoči (NZS, 2024a).

Tabela 4: Prikaz športa v številkah za leto 2023

Športna panoga	Število registriranih športnikov (2023)	Število kategoriziranih športnikov (2023)	Število usposobljenega kadra vpisanega v razvid	Število društev (2023)
NOGOMET	13.906	899	1.198	449
KOŠARKA	7.401	921	500	169
ODBOJKA	4.627	669	315	111
ROKOMET	3.797	951	298	94

Vir: prirejeno po NZS (2024a), ZSRS Planica (2023) in MGTŠ (2024).

Nogomet je najbolj množičen šport v RS, kar je razvidno v tabeli 4 po pregledu letnih poročil in primerjavo s podatki ostalih športov (NZS, 2024a; ZSRS Planica, 2023; MGTŠ na dan 5.11.2024). Ugotovil sem, da je nogomet še naprej vodilni med športi, NZS pa vodilna med nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami po številu registriranih igralcev, številu vpisanih trenerjev v razvid strokovno izobraženih in strokovno usposobljenih delavcev v športu ter številu društev. Po podatkih letnega poročila NZS 2023 je od skupno 65.278 vseh registriranih športnikov v RS (vpisani v evidenco registriranih športnikov), kar več kot 13 tisoč registriranih v nogometu, kar je skoraj četrtina vseh registriranih športnikov v RS. Po številu kategoriziranih športnikov pa je nogomet na tretjem mestu, saj je med 8.226 športniki, ki so s svojimi dosežki pridobili status kategoriziranih športnikov v olimpijskem, svetovnem, mednarodnem, državnem in mladinskem razredu, 899 igralcev nogometa. Kar pomeni, da 21 % vseh registriranih športnikov igra nogomet ter je 11 % športnikov od vseh kategoriziranih športnikov nogometašev (NZS, 2024a). Po številu kategoriziranih športnikov imata rokomet in košarka večje število kategoriziranih športnikov. Prav tako je

strokovni kader, ki je vpisan v razvid številčnejši v nogometu, kar več kot polovica več kot naslednja športna panoga, ki je košarka. V tabeli 4 so izbrane 4 kolektivne športne panoge. Vse izbrane panoge, košarka, odbojka in rokomet, imajo skupaj toliko registriranih športnikov, usposobljenega kadra, vpisanega v razvid, in klubov, kot jih ima nogomet.

Kljub temu pa se Slovenija sooča z izzivi, kot so omejeni finančni viri in potreba po dodatnih vlaganjih v programe razvoja mladih talentov, da bi zmanjšali odpad perspektivnih igralcev in zagotoviti boljšo, predvsem pa višjo raven izobrazbe in usposobljenost trenerjev ter infrastrukturne izboljšave. Po podatkih raziskave »Satelitski izračuni v športu« omenjene v Bloomberg Adria (2025) je bilo v letu 2018 2,52 % ljudi v RS zaposlenih v športu, kar predstavlja 22.500 delavcev vseh zaposlenih v RS. Podatki študije so pokazali, da ima najvišji odstotek zaposlenosti v športu Avstrija s 5,6 %, Hrvaška pa 1,8 %. Evropsko povprečje je pri 2,7 %, kar nas uvršča v evropsko povprečje (Zavod za šport Republike Slovenije Planica, 2022, str. 32).

3.1 Pregled sistema mladinskega nogometa v Sloveniji

Nogometni programi v Sloveniji trenutno temeljijo na štirih ključnih dokumentih, ki so Strategija NZS za obdobje 2020–2025, Mladinski program 2023–2027, Strategija nogometa za vse za obdobje 2023–2027 in Strategija dekliškega nogometa 2023–2027 (Pavlin, 2023). Programi, ki so usmerjeni v delo in razvoj mladih nogometašev na najvišjem nivoju, so organizirani in izvajani pod okriljem NZS ter razdeljeni v tri glavne stebre: inštruktorsko službo, nogometne oddelke in mlajše reprezentance.

Inštruktorska služba NZS izvaja programe, neposredno usmerjene v razvoj mladih nogometašev, med katere sodijo regijski centri za kategorije U12 in U13, NZS centri U14 in projekt Sofinanciranje trenerjev mlajših kategorij (v nadaljevanju STMK), kot navaja Jaklič (osebni komunikacija, december 2024) v intervjuju.

Regijski centri NZS so bili ustanovljeni v sezoni 2015/16 z namenom poenotenja regionalnih programov, ki so prej delovali nepovezano. Namenjeni so sistematičnemu prepoznavanju in razvoju talentiranih nogometašev iz različnih regij Slovenije oziroma iz različnih MNZ. Centri omogočajo strokovno delo pod vodstvom usposobljenih trenerjev, spremljanje napredka mladih nogometašev in njihovo vključevanje v NZS centre U14 ter kasneje v mlajše reprezentance. Program spodbuja sodelovanje med lokalnimi klubi, trenerji, MNZ in NZS ter omogoča učinkovito vključevanje talentov v širši nogometni sistem. NZS centri U14 predstavljajo nadgradnjo regijskih centrov in združujejo najboljše igralce posameznih MNZ v selekciji vzhoda in zahoda. Namen programa je omogočiti vpogled v zahteve na najvišjem mednarodnem nivoju in nivoju slovenske reprezentance. Ta program predstavlja pomembno povezavo med regijskim nivojem in reprezentančno selekcijo, saj iz teh centrov izhajajo prva državna reprezentanca oziroma reprezentanca U15 (do 15. leta starosti).

Projekt Sofinanciranja trenerjev mlajših kategorij pa je del strategije NZS do leta 2025 in strateška pobuda NZS (NZS, 2021b), sprejeta leta 2023, namenjena dvigu kakovosti strokovnega dela v nogometnih klubih na področju mlajših kategorij (do U13). Program podpira klube srednjega nivoja (kategoriji B2 in C1)³ z delnim sofinanciranjem zaposlenih trenerjev, ki izvajajo strokovni program v skladu z enotnim učnim načrtom NZS. Cilji vključujejo izboljšanje organizacije dela, povečanje števila registriranih igralcev in vzpostavitev dolgoročnih temeljev za razvoj vrhunskih talentov.

Nogometni oddelki so bili ustanovljeni leta 2001 na Gimnaziji Šiška v okviru programa RS NPŠŠ, z osnovnim ciljem vzpostavitve homogenih športnih oddelkov. Danes program vključuje tudi sodelovanje s Šolskim centrom za pošto, ekonomijo in telekomunikacijo ter omogoča nadarjenim dijakom usklajevanje športa s šolanjem. V okviru programa je zaposlenih šest trenerjev, ki zagotavljajo kakovosten in nadzorovan trenažni proces za igralce in igralkе. Namen programa je ponuditi perspektivnim igralcem in igralkam povezovanje športa in šolanja ter spodbujanje možnosti dvojne kariere (Pavlin, 2023). Sprva je bil program namenjen kadetskimi (U17) in mladinskimi reprezentantom (U19), saj je zagotavljal homogeno okolje za razvoj pod nadzorom visoko usposobljenih trenerjev zaposlenih na NZS. Danes pa je ciljna skupina programa razširjena na igralce, ki so v selekcijskem procesu ostali neopaženi. Program jim omogoča novo priložnost za nogometni razvoj in preboj na višjo raven. Rezultati kažejo, da so številni igralci iz manjših klubskih sredin uspeli uresničiti svoje sanje in s tem dokazali vrednost projekta v slovenskem nogometnem prostoru. Program nogometnih oddelkov vključuje tudi posebne aktivnosti, kot so gimnastika, atletika in akrobatika, ter zagotavlja dijakom ustrezno prehrano in bivanje. Dekliški oddelek, ki je vzgojil številne nogometašice, danes vključuje igralkе, ki nastopajo na najvišjem nivoju, vključno s članicami slovenske ženske A reprezentance.

3.2 Finančna in strokovna podpora mladinskemu nogometu

NZS ima zastavljene strateške projekte in programe, ki spodbujajo in prispevajo k razvoju mladih nogometašev. Med njih spadajo programi za spodbujanje in vključevanje igralcev v 1. SNL in 2. SNL, projekti STMK, Regijski centri, NZS centri U14, Nogometni oddelki in kategorizacija nogometnih klubov.

Spodbude in posebna pravila za klube 1. in 2. SNL, ki so se prvič uvedla v sezoni 2023/24 določajo posebna pravila glede vključevanja mladih in doma vzgojenih igralcev (angl. homegrown player) ter se izvaja skozi več oblik finančnih spodbud in organizacijskih zahtev za klube. Ti morajo izpolnjevati točno določene kriterije, kot so vključitev določenega števila doma vzgojenih igralcev in mladih igralcev, ki so upravičeni do nastopa za slovensko mlado reprezentanco (U21), da so upravičeni do tega deleža finančnega sklada in da imajo

³ B2 – nivo temeljnih klubov (pogoj je celotna tekmovalna igralna aktivna piramida (od U9 do članov)). C1 – nivo osnovnih klubov (pogoj vsaj tri ekipe v sistemu tekmovanja MNZ) (NZS, 2024c).

pravico in pogoje za igranje prvenstvenih tekem. Znesek se deli med klube, ki te pogoje izpolnjujejo (razdeli se med vse klube glede na njihovo uspešnost pri vključevanju mladih in doma vzgojenih igralcev).

Pravilo in definicija doma vzgojenega igralca (angl. homegrown player) velja za igralca, ki je bil registriran v klubu (ali več klubih) v Sloveniji, v katerem igra ali je igral vsaj tri leta med svojim 15. in 21. letom starosti (NZS, 2023c). To pravilo in definicijo uporabljamo v Sloveniji kot tudi v širšem evropskem prostoru. NZS se je zgledovala po pravilih UEFA, ki je to uvedla leta 2005, da bi okrepila razvoj mladih talentov v evropskih nogometnih klubih in se uporablja v mladinski ligi prvakov (angl. Youth League). V Sloveniji se je to uvedlo kot del prizadevanj za spodbujanje razvoja domačih talentiranih igralcev ter zmanjšanje odvisnosti klubov od tujih igralcev. Namen spodbude je enostaven – povečati število vključevanja domačih (lokalnih) igralcev, s tem okrepiti mladinske ekipe ter klubom in igralcem omogočiti več priložnosti za igranje. Tem igralcem dajati potrebno okolje, ustvarjati pogoje ter omogočiti razvoj v lastnem – domačem okolju. Po pravilih NZS morajo klubi v svojih ekipah imeti določen delež doma vzgojenih igralcev, kar naj bi pomagalo pri njihovem vključevanju v profesionalni nogomet in pri njihovem razvoju. Pogoji so postavljeni in se razlikujejo glede na nivo tekmovanja. Klubi 1. SNL morajo zagotoviti kvoto igralcev, ki začnejo uradno tekmo prvenstva z vsaj enim igralcem, ki je v začetni enajsterici in je upravičen do nastopa za reprezentanco U21, torej mlajšim od 21. let in še dodatnih v kadru prijavljenih 23 igralcev za tekmo. Zraven tega pogoja pa mora biti v kadru za tekmo najmanj osem doma vzgojenih igralcev, od katerih morajo biti vsaj štirje vzgojeni v trenutnem klubu (NZS, 2023c). Za izpolnjevanje teh pogojev je v sezoni namenjenih 100.000,00 EUR. Klubi 2. SNL imajo pogoj, da morajo v začetno enajsterico vključiti dva igralca, ki sta upravičena do nastopa za reprezentanco U21. Prav tako mora biti v ekipi za vsako tekmo deset doma vzgojenih igralcev, od tega najmanj pet vzgojenih v trenutnem klubu. Za izpolnjevanje teh pogojev je bilo razdeljenih 200.000,00 EUR (NZS, 2023b; NZS, 2022c).

Poleg omenjenih pravil pa je NZS v sezoni dodatno razdelila do 270.000,00 EUR med klube, njihovi igralci so bili vpoklicani v reprezentančne selekcije (A, U21, U19, U17). Ta denarna nagrada je prav tako bila namenjena klubom kot znak in usmerjanje v razvoj mladih nogometašev. Izvršni odbor NZS je leta 2023 sprejel dodatni pogoj, ki nagrajuje tudi klube, ki so vzgojili reprezentante in sedaj igrajo v tujini. To pa vključuje vse klube, ne glede na nivo kluba in tekmovanja, kar velja tudi za manjše klube, da so del finančne nagrade in so nagrajeni za opravljeno delo v preteklosti, saj so prispevali k razvoju igralcev (NZS, 2023č).

K temu sistemu je NZS leta 2022 uvedla kategorizacijo nogometnih klubov. Ta omogoča vsem deležnikom jasen vpogled v njihovo delovanje. Kategorizacija je namenjena izboljšanju kakovosti dela v klubih, s posebnim poudarkom na množičnosti in razvoju mladih nogometašev. Klubi se ocenjujejo in kategorizirajo glede na strukturo, številčnost, organizacijo in sposobnost razvijanja igralcev (NZS, 2022a).

Opisane spodbude so zasnovane z namenom povečanja vključenosti mladih nogometašev v klubske ekipe in njihovega razvoja v bodoče nosilce slovenskega nogometa.

Projekt, ki neposredno vpliva na razvoj igralcev, strokovnega kadra in klubov pa je STMK. Je strateški projekt, ki ga NZS od leta 2023 izvaja in bo v petletnem obdobju namenila več kot milijon evrov za spodbudo klubom in pomoč pri razvoju trenerjev, igralcev in klubov. Ta projekt je namenjen razvoju klubov srednjega nivoja (povezovanje sistema kategorizacije klubov). Po analizah narejenih znotraj strokovnih služb NZS so to tiste sredine, ki so navdušile in usposobile največ reprezentantov, ter sredine, ki otroke v manjših okoljih navdušujejo nad športom in posledično nogometom. Namen projekta je sofinancirati do največ 30 trenerjev za obdobje treh let. Razvijati trenerje in vzporedno razvijati sredino, v kateri delujejo. S strateškim projektom se želi neposredno vplivati na način dela, predvsem pa na vpeljevanje sistematičnega in usmerjenega dela z mladimi nogometaši do 13. leta starosti. Projektu NZS na letnem nivoju nameni od 120.000,00 do 360.000,00 EUR (odvisno od leta in vključenosti trenerjev). Po navedbah Jakliča (osebna komunikacija, december 2024) je NZS v projekt v sezoni 2023/24 namenila 179.500,00 EUR za deset vključenih trenerjev. V sezoni 2024/25 pa je dodala še 9 novih trenerjev, ki so postali del projekta.

Projekta regijskih centrov in NZS centrov U14 predstavljata letni vložek 41.000,00 EUR (Jaklič, osebna komunikacija, december 2024). Projekta sta ločena, vendar v strukturi in namenu povezana, predstavljata sistematično delo z mladimi, nadarjenimi igralci in trenerji ter kažeta prehod v prvo uradno državno reprezentanco U15. Programa sta se vpeljala v sezoni 2015/16 in sta najbolj razširjena programa, kjer NZS in inštruktorji na letnem nivoju spremljajo in delajo s približno 1500 igralci v treh letnikih iz celotne Slovenije. V projektu sodeluje 10 inštruktorjev, zaposlenih na NZS in 65 MNZ trenerjev, ki so vključeni v delo. Program nudi igralcem vpogled v delo in zahteve na najvišjem nivoju, hkrati pa omogoča trenerjem nenehno usposabljanje in prenos informacij iz najvišjega nivoja v njihove klubske sredine. Regijski centri so namenjeni igralcem starosti 11 in 12 let (U12 in U13) ter so, kot že samo ime pove, regijsko razpršeni po vsej državi. Program je bil ustanovljen zaradi različnega izvajanja in različnih usmeritev po MNZ. Ni bilo enotne usmeritve in enotnega cilja. Danes se izvaja enotni program v 19 vadbenih centrih, razdeljenih po celotni državi. Vsak center se izvaja na 14 dni in ločeno za starostno kategorijo U12 in U13 (2 treninga ločeno). V delo centra so povabljeni identificirani nadarjeni igralci iz okolice. Igralcem in klubom ponujajo dodaten trening, kjer preko usposobljenih trenerjev prejemajo dodatne informacije in zahteve. Program NZS centru U14 predstavlja prehod med nogometom za vse (regijski centri) in reprezentančnim nogometom, ki se prvič pojavi v starostni kategoriji U15. Kot že ime pove, je to program namenjen fantom do 14. leta starosti. Ponuja dodatno leto treningov in usmeritev za identificirane in selekcionirane igralce, ki so predhodno bili del programa regijskih centrov. V dodatnem letu se jim ponudi možnost za dodaten trening, predvsem pa omogoča vpogled strokovnemu kadru mlajših reprezentanc (U15), da te fante spremljajo in kasneje izberejo za prve uradne reprezentančne akcije (NZS, 2024b).

Nogometni oddelki so v programu NZS namenjeni srednješolcem. Program združuje redni učni proces s prilagojenim nogometnim treningom (formalno izobraževanje in šport). Gre za celosten pristop, ki je prilagojen tako iz pedagoškega vidika (individualno prilagojene šolske obveznosti) in športnega vidika (prilagojen trenažni proces). Nogometni oddelki niso le več treninga za mlade igralce, ampak sodobno zasnovan program, ki prispeva k razvoju športa in izobraževanja v širšem smislu. Program je zasnovan tako, da dijaki dobijo kakovostno izobrazbo, hkrati pa imajo dovolj časa in podpore za športni razvoj. Za športnike skrbijo nogometni trenerji, ki so zaposleni na NZS s pomočjo programa NPŠŠ, športni pedagogi, kondicijski trenerji, fizioterapevti in psihologi. Program sprejema tako perspektivne športnike na visoki ravni kot tudi tiste, ki si želijo več strokovnega treninga in ne želijo zanemariti izobraževanja. Ideja nogometnih ali nasploh športnih razredov se je razvila iz potrebe, da se omogoči usklajenost šolanja in vrhunskega športa, saj se je prej pogosto dogajalo, da so morali mladi športniki žrtvovati eno ali drugo (Jelnikar in drugi, brez datuma).

Jaklič (osebna komunikacija, december 2024) razkriva, da je vložek zveze za leto 2023 za strokovni kader inštruktorske službe, ki izvaja večino omenjenih programov, 412.000,00 EUR. V to so všteti tudi stroški zaposlenega kadra, kar vključuje deset inštruktorjev. Za delovanje nogometnega oddelka pa je NZS v sezoni 2023/24 namenila 248.001,00 EUR.

Slika 6: Prikaz programov in povezljivosti v Sloveniji

Vir: lastno delo.

Slika 6 prikazuje sestavo nogometne piramide v Sloveniji, kjer so razvidni prehodi med opisanimi programi. STMK predstavlja temelj in prehod iz osnove, kar predstavlja otroški nogomet in se povezuje z regijskimi centri. Ti predstavljajo prehod med nogometom za vse (angl. grassroots) in nogometom na mednarodnem nivoju, za kar skrbijo NZS centri U14, ki sistematično in postopno pripravljajo igralce na reprezentančni nivo. Nogometni razredi so namenjeni nadarjenim igralcem, ki jim omogočajo usklajevanje izobraževanja in športa. Mlade reprezentance pa predstavljajo prehod na najvišji nivo.

3.3 Izzivi in prednosti trenutnega sistema

Prednosti trenutnega sistema in Slovenije kot majhne države je predvsem majhnost in razmeroma kratke geografske razdalje. Trenutno zastavljen sistem ponuja igralcem sistematično delo od kategorije U12 do U14 ter za igralce nogometnih oddelkov od U16 do U19. Za igralce, ki zaključujejo mladinski staž (U19), je poskrbljeno s pravili igranja v članskem in mladinskem tekmovanju ter hkrati s pogoji, ki veljajo za ekipe 1. in 2. SNL, kar jim omogoča vsaj še eno dodatno leto razvoja in postopnega vključevanja v profesionalni nogomet. Program kategorizacije, ki je komaj zaživel, je dober pokazatelj klubom, kje so in kam lahko prosperirajo, vendar samo s sistematičnim in ciljnim delom. Projekt STMK pa je in bo služil kot temelj opisanim programom, saj skrbi za razvoj nogometašev in klubov od njihovih prvih nogometnih korakov pa do U13. Kot prednost vidim povezljivost opisanih programov, kot izziv pa predvsem sodelovanje in rdečo nit programov. Programi STMK, regijski centri U12 in U13 ter NZS centri U14 so povezani in se nadgrajujejo. Izziv je poenotiti delo še z mlajšimi reprezentancami ter nogometnimi oddelki ter s tem ponuditi celosten izobraževalni program za mlade nogometaše. Hkrati ponuditi klubom pomoč in podporo tudi v starejših kategorijah, od U15 navzgor, ter jim ponuditi nivojski sistem. Ker je Slovenija majhna država, nabor talentiranih in perspektivnih nogometašev pa omejen, imajo omenjeni programi pomembno vlogo pri evidentiranju in selekcioniranju nogometašev. Imajo tudi ključno vlogo pri usmerjanju in vodenju strategij dela v klubih.

Tabela 5: Prihodki NZS iz javnih virov

Prihodki iz javnih virov	2022 (v EUR)	2023 (v EUR)	Delež (v %)	Indeks 23/22
LPŠ (MGTŠ)	409.269,00	416.165,00	49,1	102
Fundacija za šport	198.452,00	231.588,00	27,3	117
Evropska komisija	16.306,00	6.763,00	0,8	41
NPŠŠ (RS)	176.451,00	184.994,00	21,8	105
Drugo	6.257,00	8.723,00	1,0	139
Skupaj	806.735,00	848.233,00	100,0	105

Vir: NZS (2024a).

Iz podatkov, pridobljenih iz Letnega poročila NZS (2024a) za leto 2023, lahko razberem, da je NZS črpala 848.233,00 EUR iz javnih virov in iz teh virov je tudi sofinancirala obstoječe programe za razvoj nogometa v Sloveniji. Mednje spada zaposlovanje kadra, ki

izvaja programe na nivoju NZS (inštruktorji – izvajajo regijske centre, centre NZS U14 in STMK, trenerji nogometnih oddelkov) ter sofinanciranje projektov za izgradnjo ali nadgradnjo infrastrukture in programov usposabljanja strokovnega kadra. Trend, ki je razviden v primerjavi od leta 2021 do 2023, je pozitiven in spodbuden, saj je razvidno, da tudi država prepozna pomen teh programov.

Po letnem poročilu je razvidno, da je NZS namenila 1.237.533,00 EUR v letu 2023 za Mladinski nogomet in nogomet za vse v Sloveniji. Trend kaže, da se delež vlaganja dviga, saj je bilo v letu 2022 945.808,00 EUR in leto prej 770.262,00 EUR. Kar je v treh letih predstavljalo povečanje za slabih 63 %. Odhodki za mladinska tekmovanja so se prav tako povišali na 556.677,00 EUR kar kaže na 42 % dvig odhodkov ali stroška NZS (NZS, 2024a).

Računovodski izkaz na zadnji dan leta 2023 je bil 28.534.135,00 EUR (NZS, 2024a). Od tega zneska in zbranih podatkov iz letnih poročil ter intervjuja lahko ugotovim, da zveza vlaga 5 % svojih prihodkov v mladinski nogomet in programe vezane na mladinski nogomet in nogomet za vse.

4 ANALIZA IZBRANIH PRAKS V TUJINI

Slovenija je relativno mala država z 2.124.709 prebivalci (na dan 14. 10. 2024) (SURs, 2024) na 20.271 km², medtem ko imata Hrvaška z 3.861.967 prebivalci na 56.594 km² in Avstrija z 9.158.750 prebivalci na 83.882 km² bistveno večje dimenzije (EUROSTAT, 2024).

Skupni dejavniki, kot sta vlaganja v športne programe in razvoj mladih talentov, imajo dolgoročen vpliv na razvoj športnikov v vseh treh državah. Bogatejše države, kot na primer Avstrija, si lahko privoščijo bolj celovite programe, medtem ko sta Slovenija in Hrvaška bolj omejeni z vidika financiranja, čeprav sta obe v preteklosti pokazali doseganja športnih uspehov na mednarodnem nivoju.

V nadaljevanju sem opisal programe, ki jih nogometni zvezi omenjenih držav izvajata. Podatki so pridobljeni iz uradno dostopnih dokumentov in s pomočjo intervjujev, ki so mi dali še boljši in globlji vpogled v delovanje in strukturo delovanja nogometnih zvez. Intervjuji so bili opravljeni z Martinom Scherbom, ki je odgovoren za razvoj talentov v ÖFB, s Petrom Krpanom, ki je glavni inštruktor na HNS, in Željkom Bogadijem, ki je odgovoren za delo v Zagrebški nogometni zvezi. Podatke zbrane med intervjujem z vodjo tehničnega sektorja NZS Matjažem Jakličem, ki bdi in usmerja delo v Sloveniji, pa sem že uporabil v poglavju prej.

4.1 Analiza nogometnih programov za mlade v Avstriji

Avstrija ima po uradnih podatkih Avstrijske nogometne zveze (nem. Österreichische Fußball Bund, v nadaljevanju ÖFB), več kot 200.000 aktivnih nogometašev. Od tega po podatkih

125.000 otrok ter mladostnikov. Po navajanju ÖFB nogomet prispeva 0,23 % k BDP in prihrani do 141 milijonov EUR letno v zdravstvenem sektorju. Njihovo glavno prizadevanje pa je privabiti čim večje število otrok v nogomet in posledično v šport. To želijo doseči s tem, da jim omogočijo kakovostne in usposobljene trenerje, primerno infrastrukturo in ustrezno podporo staršev. Zelo pomembno je prav tako prostovoljstvo. Povprečni nogometni klub v Avstriji vključuje v povprečju 40 prostovoljcev, kar jim na letni ravni prinaša prihranek do 153,7 milijonov EUR. Ti prostovoljci so del nogometnega razvoja, saj so to v večini bivši nogometaši, športniki ali ožji družinski člani, ki so vključeni v športne organizacije oziroma nogometne klube (ÖFB, brez datuma).

Slika 7: Avstrijska pot (nogometna piramida in nadgradnja programov)

Vir: lastno delo prirejeno po ÖFB (2018).

ÖFB izvaja različne programe za različne nivoje in starostne skupine. Med njih uvrščajo Akademije, Mladinske centre, program Regionalnih centrov (v nadaljevanju LAZ) in Projekt 12 (slika 7). Vsi ti programi so zasnovani tako, da igralcem omogočajo napredek v skladu z njihovim potencialom in razvojem, pri čemer so selekcijski kriteriji točno določeni in temeljijo na oceni več faktorjev. Ti so: tehnične sposobnosti, taktično znanje ter fizične in psihološke sposobnosti igralcev (ÖFB, 2018). Tako imenovana Avstrijska pot (nem. Der Österreichische Weg) je celosten pristop k izobraževanju tako igralcev kot trenerjev v

Avstriji. Namenjen je tako širini (širša baza igralcev ali angl. grassroots) kot tudi vrhunskemu športu (identificiranjem talentov), pri čemer se osredotočajo na celostni razvoj nogometašev, vključno s tehničnim, taktičnim in psihološkim usposabljanjem. V ospredju njihove filozofije je igralec in razvoj igralca. Cilji in smiselnost aktivnosti ÖFB, regionalnih centrov (LAZ), mladinskih akademij, amaterskih ekip klubov iz 1. lige (nem. Bundesliga, v nadaljevanju BL) in nazadnje iz 2. lige (nem. Erste Liga⁴) so odvisni od kakovosti igralcev, ki so usposobljeni v nogometnih klubih.

Program ÖFB akademij je namenjen starostni skupini od 14. do 19. leta. Vključuje 15 nogometnih akademij po vsej državi (slika 8). Postavljena cilja sta razvoj najboljših mladih talentov in dostop do strokovnega in sistematičnega trenažnega procesa ter izobraževanja. Akademije predstavljajo prehod in ključno stopnico za pripravo igralcev na profesionalni nivo, hkrati pa omogočajo tudi izobraževalni del, ki je pogoj. Poudarek je na usklajevanju športa in šole.

Slika 8: Akademije ÖFB v letu 2024

Vir: prirejeno po ÖFB (2023a).

Slika 8 nam prikazuje akademije, ki delujejo v sezoni 2024/25. Aktualne moške akademije so: Admira, Austria, Austria Klagenfurt, Burgenland, GAK, Hartberg, LASK OÖ, Rapid, Red Bull, Ried, STMK Sturm Graz, St. Pölten, Tirol, Vorarlberg in WAC. Kot je razvidno s slike, si ÖFB prizadeva za uravnoteženo regionalno porazdelitev. Zato imajo manj zastopane regije prednost pri dodelitvi novih licenc, da bi zagotovili širši dostop do razvojnih programov po vsej državi, seveda, ob upoštevanju vseh predpisanih kriterijev. Licence za ustanovitev in vodenje akademij se izdaja v skladu s kriterijema in pravili ÖFB. Pogoj je, da

⁴ *Erste Liga* predstavlja drugi nivo tekmovanja v avstrijskem nogometnem sistemu.

ima prosilec pripravljen mladinski program z minimalnimi vsebinami, ki zajemajo kriterije, vezane na osebje, infrastrukturo in finance. Minimalne infrastrukturne zahteve so vezane na kakovostne vadbene objekte, kot so nogometna igrišča, športne dvorane in ostale spremljevalne objekte. Zagotavljati morajo zadostno število usposobljenih trenerjev, imeti vzpostavljeno sodelovanje z lokalnimi šolami (šolski programi, ki so prilagojeni potrebam nogometašev in akademij). ÖFB neprestano preverja njihovo finančno stabilnost ter zmožnost zagotavljanja stalnih pogojev za razvoj mladih igralcev. Klubi, ki si želijo ustanoviti akademijo in zaprositi za licenco, morajo prikazati preteklo stabilno delovanje kluba ter uspešno vključevanje igralcev v profesionalni nogomet, kot je med intervjujem povedal Sherb (osebna komunikacija, november 2024).

Tabela 6: Kriteriji za akademije

Osebje	Infrastruktura	Financiranje
Športni direktor (zaposlen), UEFA A licenca. Trener U15, UEFA A licenca. Trener U16, UEFA A licenca. Trener U18, UEFA A licenca. Individualni trener, UEFA B licenca. Pomočniki trenerja (vse ekipe), UEFA B licenca. Trener vratarjev, trenerska licenca. Športni znanstvenik (izobrazba). Šolski koordinator. Delavec medicinske stroke. Športni psiholog.	ZA TRENING: 2 igrišči z naravno travo (minimalnih dimenzij) z razsvetljavo. 1 igrišče z umetno travo. Športna dvorana (22 m x 44 m x 7 m). Fitnes. Regeneracijski bazen. Savna. 2 sobi za terapevtske namene. Učilnica. Soba za prosti čas. Jedilnica. Prostor za oskrbo.	100.000,00 EUR letno na akademijo (zagotovi ÖFB). Ostali viri financiranja so prepuščeni akademijam in lokalni skupnosti.
	ZA TEKMOVANJA: Igrišče z naravno travo 100–105 m x 64–68 m z razsvetljavo in vso potrebno spremljevalno opremo (2 x klopi za 9 oseb, garderobe). Pisarna z opremo. Pokrita tribuna z ozvočenjem in gostinskim lokalom.	

Vir: prirejeno po ÖFB (2023a).

V tabeli 6 so predstavljeni kriteriji, ki jih mora izpolnjevati akademija, in so razdeljeni na infrastrukturo in osebje oziroma strokovni kader ter na načine financiranja. Pogoji so zelo visoko zastavljeni. Ločijo se med infrastrukturo, namenjeno za trening in infrastrukturo za tekmovanja. Objekti, namenjeni treningu, morajo biti na razpolago akademiji skozi celo leto. Sem spadata najmanj dve igrišči z naravno travo (minimalne velikosti) in z razsvetljavo, ki sta namenjeni izključno samo za treninge, igrišče z umetno travo, športna dvorana v minimalnih izmerah 22 m x 44 m x 7 m, fitnes, regeneracijski bazen (topla kopel, plavalni bazen ali masažni bazen), savna, dva prostora namenjena za terapevtske namene in prostori

za dnevno in učno podporo (1 učilnica, 1 prostor za prosti čas, 1 prostor za oskrbo, 1 jedilnica).

V skladu s pravili pa mora infrastruktura za tekmovanja izpolnjevati pogoje, kot so igrišče z naravno travo dolžine med 100 in 105 metrov ter širine od 64 do 68 metrov, dodaten del igrišča za ogrevanje ekip, če ogrevanja pred tekmo ni mogoče izvesti na igrišču, kjer se igra. Igrišče mora biti z razsvetljavo, s pokritimi klopmi za rezervne igralce za minimalno devet oseb, ločeno za obe ekipi. Nujni so tudi pokrita tribuna z ozvočenjem in gostinskim lokalom, tri ogrevane slačilnice (za domačo, gostujočo ekipo in sodnike), pisarna s faksom, telefonom, kopirnim strojem, računalnikom in internetno povezavo.

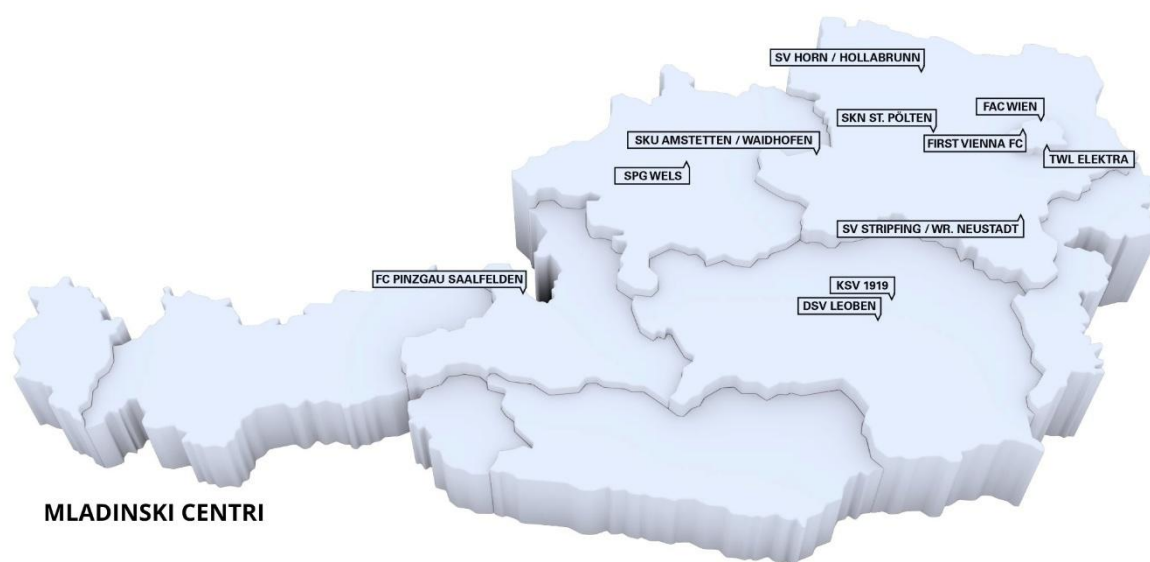
V intervjuju je Martin Scherb (osebni komunikacija, november 2024) obrazložil, da so akademije pristojne in odgovorne za izbor osebja in strokovnega kadra, pri čemer pa morajo upoštevati zahteve ÖFB glede izobrazbe in licenc, kot je razvidno iz tabele 6. ÖFB ne posega v delovanje akademij, če so upoštevani vsi kriteriji. Povedal je, da izbor igralcev poteka na podlagi športnih kriterijev, kot so reševanje igralnih situacij v treningu in tekmi, tehnične sposobnosti in vztrajnost v igri. Za ta del so jim v pomoč tudi športni psihologi, ki ocenjujejo njihovo notranjo motivacijo. Del izbora pa so tudi športno zdravstveni pregledi, ki omogočajo celovito sliko igralcev. Namen akademij je povezava izobraževalnega sistema in vrhunskega športa. Igralci imajo možnost zaključiti izobraževanje in se odločati za kariero izven oziroma vzporedno ali po nogometu. Vsaka akademija je povezana z lokalnimi klubi, kar omogoča lažje prehajanje igralcev med njimi, ter jim s tem ponuja igralske izkušnje in ustvarjanje okolja primernega za njihov razvoj. Igralci lahko zaradi te možnosti igrajo na nižjih nivojih ali pa na profesionalnem nivoju, odvisno od sposobnosti igralca. ÖFB nameni vsaki akademiji 100.000,00 EUR na letni ravni. Ostale vire financiranja črpajo iz javnih virov, regionalnih oblasti in zasebnih sponzorjev (tabela 6). Ti zneski financiranja niso javno razkriti in se tudi razlikujejo od regije do regije ter od akademije do akademije. ÖFB skupaj z regionalnimi zvezami in vladnimi institucijami vzdržuje projekt, s čimer omogoča trajnostni razvoj nogometnih talentov po vsej državi.

Kriteriji zagotavljajo, da akademije nudijo strokovno podporo mladim nogometašem na vseh ravneh. Dolžne so nuditi celodnevno oskrbo in učno podporo za vsakega vključenega igralca. Za igralce, ki so oddaljeni več kot 50 km oziroma imajo več kot eno uro vožnje od doma do akademije, morajo zagotoviti nastanitvene možnosti. Pogoj je, da ima vsaka akademija za vsaj 25 igralcev nastanitvenih zmožnosti (npr. internat, gostiteljske družine ali stanovanja). Sestanki za starše morajo biti organizirani najmanj dvakrat letno. Vsaka nogometna akademija mora imeti vzpostavljeno in sklenjeno pogodbo za sodelovanje s srednjimi in poklicnimi šolami. In sicer s šolo, ki izvaja maturitetni program in sodelovanje s srednjo poklicno šolo. Pogodbeni dogovor med šolo in akademijo zagotavlja igralcem trening v okviru šolskega pouka v dopoldanskem času, večkrat tedensko. Ti kriteriji zagotavljajo, da imajo igralci v akademijah uravnoteženo kombinacijo izobraževalne in športne podpore, vključno z nastanitvijo, kjer je to potrebno. Programi niso zaprti in dovoljujejo priključitev novih, ki pa morajo izpolnjevati vse predpisane pogoje.

Novi prosilci licenc za akademije pa morajo najprej začeti igrati v regionalni mladinski ligi (nem. Jugendregionalliga), preden se lahko potegujejo za mesto v elitni mladinski ligi (nem. Jugendliga), kjer nastopajo ostale akademije. Elitna mladinska liga je zaprt sistem tekmovanja. Kot Scherb (osebna komunikacija, november 2024) razkriva je bila struktura lige, kjer tekmujejo ekipe akademij, pred kratkim spremenjena zaradi velikega števila prijavljenih klubov in posledično pridobljenih licenc. Trenutno obstajata dve tekmovanji – ÖFB elitna mladinska liga (A liga) z dvanajstimi klubi in regionalna mladinska liga (B liga) s šestnajstimi klubi.

Podeljene licence zveza redno preverja, če jih nosilci izpolnjujejo. Pregledujejo kakovostne in infrastrukturne standarde. Prav tako so licence časovno omejene na štiri leta. Licenco odobri neodvisna komisija ÖFB na podlagi več meril, vključno s tem, koliko igralcev preide v profesionalni nogomet ali nacionalne reprezentance. Akademije tesno sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi klubi ter izobraževalnimi ustanovami. Ta sodelovanja so pogoj in omogočajo razvoj celostnih programov, ki mladim igralcem nudijo možnosti napredovanja skozi različne stopnje tekmovanj, od amaterskih lig do profesionalnih ravni. Uspešnost akademij se meri glede na število igralcev, ki jim uspe narediti preskok in preboj v profesionalni nogomet in avstrijske reprezentance (U21 in članska A reprezentanca). Eden izmed pokazateljev je tudi udeležba mladinskih reprezentanc na elitnih in zaključnih turnirjih.

Slika 9: Mladinski centri ÖFB v letu 2024

Vir: prirejeno po ÖFB (2023a).

Povpraševanja po novih licencah in lokacijah je leta 2022 ÖFB prisilil v spremembe. Model so reorganizirali v dva nivoja. Sedaj so na drugem nivoju novo ustanovljeni mladinski centri (nem. Nachwuchszentrum). Te centre lahko upravljajo klubi iz najvišjih lig ali regionalnih lig, ki morajo prav tako izpolnjevati licenčna merila, ki pa so v primerjavi z najvišjim

nivojem akademij manj zahtevna. Ključen pogoj za licenciranje pa še vedno ostaja združevanje izobraževanja in športa – sodelovanje s šolami (ÖFB, 2024). Infrastrukturni kriteriji zahtevajo, da imajo skozi vso leto na razpolago igrišče z naravno travo (minimalnih dimenzij), igrišče z umetno travo (minimalnih dimenzij), športno dvorano (najmanj 22 m x 44 m x 7 m), ogrevane prostore in sanitarije v neposredni bližini igrišč za trening ter ustrezno opremo ter rekvizite za trening. Za tekmovanja pa mora biti na razpolago igrišče z naravno travo v izmerah v širini med 64 m in 68 m ter dolžini med 100 m in 105 m, poseben prostor za ogrevanje, v primeru da ogrevanje pred tekmo ne more potekati na glavnem igrišču, kjer se igrajo tekme, pokrite klopi za rezervne igralce, ogrevani prostori in sanitarije za domačo ekipo, gostujočo ekipo in sodnike, ki morajo biti v neposredni bližini, ter prostor za snemanje na višini najmanj 3 m, vključno z ustrezno opremo (napajanje za elektriko in prostor za analitike) (ÖFB, 2023a). Ekipe mladinskih centrov igrajo v mladinski regionalni ligi v starostnih kategorijah U16 in U18. V sezoni 2024/25 je 11 mladinskih centrov (slika 9). Mednje spadajo DSV Leoben, FAC Dunaj, FC Pinzgau Saalfelden, First Vienna FC, TWL Elektra, SKU Amstetten/AFW Waidhofen, SV Horn, KSV 1919, SKN St. Pölten, SPG Wels in SV Stripfing/Wr. Neustadt (ÖFB, 2024).

Slika 10: Regionalni centri (LAZ) ÖFB v letu 2024

Vir: prirejeno po ÖFB (2023b).

Regionalni centri (nem. Landesausbildungszentren, v nadaljevanju LAZ) predstavljajo mrežo centrov, ki so geografsko razdeljeni po celotni državi Avstriji. Namenjeni so identifikaciji in razvoju mladih talentov, ki so mlajši od 14 let. Centri so ekonomsko, organizacijsko in športno neodvisni. Osnovni cilji so zgodnja identifikacija, selekcija in razvoj nadarjenih igralcev v vsaki zvezni deželi Avstrije (regijsko). LAZ je pomemben korak na prehodu mladih igralcev v akademije. Finančna sredstva so večinoma zagotovljena na regionalni ravni. Licenca za delovanje LAZ se dodeli za štiriletno obdobje, pri čemer se redno preverja izpolnjevanje standardov. Vsako leto se pregledajo infrastrukturni pogoji,

strokovni kader in osebje ter se oceni kakovost dela. Delo v centrih se deli na dva dela, ločena po starosti. Prvi se imenuje predstopnja za igralce do dvanajstega leta in drugi za igralce do štirinajstega leta (ÖFB, 2023b).

Po podatkih ÖFB (2024) je trenutno aktivnih 28 lokacij LAZ (slika 10). Nastavljeni so kriteriji za vadbene skupine. Prav tako imajo ločeno skupine v LAZ na dva nivoja – predstopnja, ki je do 12. leta starosti, in osnovna stopnja, ki je do 14. leta starosti. Kriteriji v osnovni stopnji ne smejo presegati 16 igralcev in 4 vratarjev na vadbeno skupino. V skupini so lahko tudi do štiri dekleta, kar lahko poveča velikost skupine na največ 22 igralcev in igralk. V predstopenjski skupini (do dvanajstega leta) pa je število omejeno na 16 igralcev in 6 vratarjev. Drugi pogoj je razdalja oziroma oddaljenost igralca, ki jo igralec mora prepotovati od doma do kraja treninga. Ta ne sme presegati 50 kilometrov. Pri daljših razdaljah je treba zagotoviti bivanje, bodisi v internatih bodisi pri gostiteljskih družinah, ki sodelujejo z LAZ. V intervjuju sem izvedel, da so igralci izbrani na podlagi preizkusnih treningov, na katere se igralci sami prijavijo, ali na podlagi ocene trenerjev ali oglednikov.

Tabela 7: Kriteriji za LAZ

Osebj	Infrastruktura	Financiranje
Športni direktor (zaposlen), UEFA A licenca. Administrator LAZ. Vodja izobraževanja in trener U14, UEFA A licenca. Trener U12, UEFA B licenca. Trener vratarjev, trenerska licenca. Pomočnik trenerja. Delavec medicinske stroke. Športni psiholog.	Igrišče z naravno travo (minimalnih dimenzij) (za vsako stopnjo posebej). 1 igrišče z umetno travo. Prostori za ekipe (garderobe). Nogometna oprema (rekviziti) za trening in tekmo.	18.200,00 EUR letno na center (zagotovi ÖFB). Ostali viri financiranja so prepuščeni akademijam in lokalni skupnosti.

Vir: prirejeno po ÖFB (2023b).

Infrastrukturni pogoji so v tabeli 7, te pogoje zahteva športna komisija ÖFB. Pogoji so naslednji: na razpolago mora biti igrišče z naravno travo, ki je namenjeno izključno treningom LAZ, in igrišče z naravno travo, ki je namenjeno izključno treningom predstopnje LAZ (do 12 let), igrišče z umetno travo, športno dvorano oziroma pravica do uporabe v času treningov (velikost dvorane mora zadostovati za kakovostno vadbo in trening v zimskem času), ogrevane garderobe s tuši v neposredni bližini vseh vadbenih površin ter ustrezni rekviziti in oprema za trening (žoge, stožci, označevalne majice, premična vrata, palice in podobno) (ÖFB, 2018).

Kadrovske zahteve in osebje izbirajo regionalne zveze. Vsak center mora imeti svojega administratorja in športnega direktorja ali vodjo LAZ z minimalno usposobljenostjo licence

UEFA A⁵, vodjo izobraževanja LAZ z minimalno usposobljenostjo licence UEFA A, ki hkrati deluje tudi kot trener za starostno skupino do 14 let, trenerja predstopenj LAZ z minimalno licenco UEFA B (ali mladinsko licenco ali predhodno pridobljeno licenco za otroški in mladinski nogomet), zdravnika, fizioterapevta ali maserja za vsako vadbeno lokacijo posebej, trenerja vratarjev, ki je dvakrat tedensko vključen v proces dela in mora izpolnjevati minimalno zahtevo z ÖFB licenco za trenerje vratarjev ali osnovnim tečajem za trenerje vratarjev. Zraven tega mora na vsakem LAZ treningu biti prisotna še dodatna oseba, ki je lahko bodisi športni direktor, pomočnik trenerja, trener vratarjev, individualni trener, koordinator trener bodisi administrator centra (ÖFB, 2018).

Zraven navedenih zahtev pa imajo še športne in administratorske zahteve. Vsak od 28 LAZ mora izpolnjevati in voditi dokumentacijo selekcijskega postopka za vsakega vključenega igralca pred sprejemom igralcev v center. Celoten program se mora izvajati na lokaciji LAZ. Vsakemu igralcu morajo zagotoviti določeno število treningov. V predstopnji najmanj 2 treninga na teden, v drugi starostni skupini pa 42 tednov treningov in najmanj 168 treningov na leto. Vsebine dela določa in poda ÖFB. Igralci pa ne igrajo in tekmujejo v centrih, ampak v klubih, kjer so igralci registrirani. Za vikend ali za čas tekmovanja se vračajo v matične klube. Pravilo razpršenosti igralcev je tudi del zahtev, saj je lahko največ 5 igralcev iz istega kluba vključenih v proces dela istega LAZ. Če klub BL, kar predstavlja najvišji nivo tekmovanja v Avstriji, vodi in izvaja LAZ, lahko vključi do največ 8 lastnih igralcev (izjemna dovoljenja lahko izda Direkcija za šport ÖFB). Prav tako morajo centri sodelovati s šolami. Vsak center je dolžen imeti vsaj eno sodelovanje s šolo ter pogodbeno urejeno, da šola omogoča vključitev v redni urnik najmanj en nogometni trening tedensko v dopoldanskem času pod vodstvom trenerjev iz LAZ. Igralci morajo ob vstopu v LAZ obvezno opraviti zdravniški pregled v skladu z navodili ÖFB, kar je tudi eden izmed vpisnih pogojev (ÖFB, 2018).

Za ustanovitev LAZ je ključen pogoj geografska dostopnost. Center mora biti nameščen tako, da športnikom omogoča dostop do šol in športnih objektov, ki niso oddaljeni več kot 50 km od njihovega kraja bivanja. To zagotavlja, da lahko mladi igralci uspešno usklajujejo šolske obveznosti in šport. Scherb (osebna komunikacija, november 2024) v intervjuju doda, da lokacije določajo regionalne zveze v sodelovanju z nacionalno zvezo, pri upoštevanju prej omenjenih pogojev oddaljenosti. Uspešnost programa se meri glede na število igralcev, ki iz LAZ preidejo v akademije, čeprav to ni edini kazalnik uspeha, kot dodaja.

Med infrastrukturne pogoje spadajo ustrezna igrišča in vadbene površine za trening (tabela 7). Med te spadajo igrišče z naravno travo, namenjeno samo za treninge, in še dodatno ločeno

⁵ UEFA potrjuje, njene članice pa izvajajo usposabljanja za licence po ravneh. Najnižja je *UEFA C*, sledi *UEFA B*, *UEFA A* in *UEFA Pro*, ki predstavlja najvišjo raven. Izvajajo tudi specializirane kvalifikacije, kot so *UEFA mladi B* (ang. Youth), *UEFA mladi A Elite*, *vratar UEFA B* in *UEFA A* ter *FUSTAL B*. Licence izdajo nacionalne nogometne zveze, katerih izobraževalni programi morajo ustrezati UEFA kriterijem in standardom, ki se redno posodablja v skladu z razvojem nogometa (UEFA, brez datuma c).

igrišče z naravno travo, če izvajajo tudi predstopenjsko skupino. Dodaten pogoj je še igrišče z umetno travo, ogrevani garderobni prostori v bližini igrišč ter ustrezna oprema za treninge nogometa.

Zveza finančno nagraduje centre, saj vsakemu LAZ letno izplača 18.200,00 EUR, če izpolnjujejo kriterije iz tabele A in B (tabela 8), ter 14.700,00 EUR letno za vzdrževanje predstopenj, seveda, ob izpolnjevanju vseh potrebnih pogojev. Pogoje za licenco morajo izpolnjevati regionalne zveze (nem. Landesverband). Športna komisija lahko, v primeru neizpolnjevanja kriterijev ÖFB, podeli in tudi odvzame licenco. Posledica odvzema licence je prekinitev financiranja (ÖFB, 2023b). Kriteriji iz tabele 8 se delijo na zavezujoče (1), zahtevane (B) in priporočljive (C). A kriterije morajo izpolnjevati skozi vso sezono. Kriteriji B so zahtevani in se ob neizpolnjevanju sredstva zmanjšajo. C kriteriji pa so priporočljivi in jih lahko ÖFB označi kot obvezne v prihodnje (v novi sezoni).

Tabela 8: Kriteriji za licenco LAZ

Kriteriji A (zavezujoči)	Kriteriji B (zahtevani)	Kriteriji C (priporočljivi)
Infrastrukturni (npr. igrišča in oprema, namenjena izključno LAZ treningom). Kadrovsko (športni direktor z UEFA PRO licenco, trenerji s specializacijami, fizioterapevti). Organizacijsko (celoletni treningi z določenim minimalnim številom treningov tedensko).	Prisotnost minimalno dveh trenerjev pri vsakem treningu. Obveznost udeležbe na izobraževanjih za vse trenerje. Dokumentacija selekcije igralcev in redno spremljanje napredka.	Šolska sodelovanja, ki omogočajo dopoldanske treninge v okviru šolskih urnikov. Dodatna izobraževanja za pomočnike trenerjev in specializirane trenerje.
Morajo biti izpolnjeni skozi vso sezono. Če niso, se licenca odvzame.	Če se pogoji ne izpolnjujejo, se zmanjšajo sredstva.	Kriterije lahko ÖFB v prihodnje označi kot obvezne.

Vir: prirejeno po ÖFB (2023b).

Projekt 12 je bil zasnovan z namenom individualnega razvoja nadarjenih igralcev, ki so že na poti do profesionalne kariere. Usmerjen je v elitno raven igralcev, saj se osredotoča na individualne potrebe in dodatno podporo za najperspektivnejše mlade igralce, ki so že del državnih reprezentanc. Vključuje tako strokovni trenerski kader kot tudi dodatno športno in psihološko podporo. Kriteriji za izbor in vključevanje igralcev so njihove uvrstitve in vpoklici v mladinske reprezentance, individualne tehnične, taktične in fizične sposobnosti ter potencial za prehod v člansko reprezentanco. Glavni cilj je olajšati prehod igralcev iz mladinskih v člansko selekcijo ter izboljšati konkurenčnost na mednarodnem nivoju. Scherb (osebna komunikacija, november 2024) razloži, da se izbor igralcev dogaja na reprezentančnem nivoju. Igralce izbirajo reprezentančni trenerji. Za vratarje skrbi in odloča vodja trenerjev vratarjev v sodelovanju s selektorjem. Izbrani so igralci, ki v svojem letniku izstopajo. Program se financira izključno iz virov ÖFB, pridobljenih iz UEFA in FIFA razpisov. Vključeni trenerji v program se izbirajo med trenerji akademij. Tisti, ki igrajo v najvišji elitni mladinski ligi, imajo za projekt 12 tako imenovanega trenerja talentov (nem.

Talent coach), ki opravlja samo to vlogo. Akademije v regionalni mladinski ligi pa imajo trenerje z dvojno vlogo, kar pomeni, da je v vlogi trenerja in trenerja v projektu 12 (trenerja talentov). Uspešnost je težko merljiva, saj ni jasno določenih ciljev za uspešnost. Glavni poudarek je na prehodu igralcev v profesionalne članske ekipe in reprezentance, kar predstavlja največji izziv za trenerje. Prav tako je za projekt na voljo strokovno osebje, ki vključuje vodje na področju za znanost, analizo, razvoj, psihologijo in športne znanosti. Ti kadri so zaposleni na ÖFB in na univerzah ter so specialisti na teh področjih. Kot še dodaja je trenutni cilj individualni razvoj vrhunskih igralcev v klubih in reprezentancah. Imajo dolgoročni cilj, da vsak izmed vključenih igralcev doseže nivo članske reprezentance. Program se trenutno nahaja v fazi prestrukturiranja in izboljšav.

V opisane programe se lahko igralci vključujejo preko različnih poti, vendar je selekcijski proces večstopenjski. Proces selekcije v LAZ je zahteven in temelji na preizkusih nogometnih sposobnosti, fizičnih sposobnosti in potenciala igralca. Trenerji iz lokalnih klubov in regijskih centrov ocenjujejo sposobnosti igralcev. Poleg tega upoštevajo tudi igralčeva udeleževanja na tekmah in priporočila klubov. Igralci morajo v starosti od 10 do 14 let pokazati nadarjenost ter razvojni potencial, ki jim omogoča nadaljnje šolanje in trening v okviru LAZ programov. Akademije najbolj nadarjenim igralcem ponudijo priložnost, da nadaljujejo svojo pot v eni izmed njih. Te običajno izbirajo igralce na podlagi priporočil iz LAZ ali klubov. Obstaja pa tudi možnost, da se igralci sami prijavijo na preizkus. Akademije izbirajo igralce na podlagi preteklih priporočil, testiranj in prepoznanega potenciala za razvoj na profesionalni ravni.

4.2 Analiza nogometnih programov za mlade na Hrvaškem

Hrvaška nogometna zveza (hrv. Hrvatski nogometni savez, v nadaljevanju HNS) ima po dostopnih podatkih na spletni strani več kot 130.000 registriranih nogometašev, kar vključuje vse starostne kategorije in oba spola (moški in ženski). HNS, kot tudi vse ostale evropske nogometne zveze, si prizadeva za razvoj nogometa vseh starosti in na vseh nivojih – od najmlajših do najstarejših, od nogometa za vse do profesionalnega nivoja, vključujoč sodelovanje na mednarodnih turnirjih in programih za mlade igralce. Nogomet predstavlja pomemben dejavnik za gospodarstvo, še posebej preko sponzorstev, televizijskih pravic in organizacije mednarodnih dogodkov, med katere spadajo tekme in turnirji različnih starostnih kategorij za mlajše reprezentance (kvalifikacijske tekme, turnirji in prvenstva) (HNS, brez datuma a).

Slika 11: Nogometni centri HNS

Vir: prirejeno po HNS (brez datuma b).

Organizacija dela v HNS je sestavljena iz petih razvojnih nogometnih centrov ali središč. To so Zagreb, Osijek, Reka, Split, Sever, kar je na sliki 11. Centri pa so sestavljeni iz županij, ki jih je skupaj 21. Za vsaki center je odgovoren HNS inštruktor za ženski nogomet in inštruktor za moški nogomet. V županijah delujejo regijski inštruktorji. Odgovoren za delo v centrih in županijah je Petar Krpan, ki nadzoruje programe in ima vlogo glavnega inštruktorja HNS. Usklajuje delo 21 inštruktorjev, po eden za vsako županijo ter še 10 za 5 centrov (Krpan, osebna komunikacija, november 2024). Skupaj z vodjo, tehničnim direktorjem in vodjo tekmovanj skrbi in bdi nad razvojem 44 strokovno izobraženih športnih delavcev. Vsak je odgovoren na svojem področju in za svojo regijo.

Kot vsaka država ima tudi Hrvaška postavljeno nogometno piramido, kjer je na vrhu A-reprezentanca. Kot je razvidno na sliki 12, je na dnu otroški nogomet od U6 do U12, potem sledi selekcijski proces od U12 do U15, prehod v mlade reprezentance od U16 do U21 in na vrhu prej omenjena članska A reprezentanca.

HNS ima drugačen pristop pri delu z mladimi, kot ga poznamo v Sloveniji in kot sem ga opisal na avstrijskem modelu. Delovanje v mladih kategorijah imajo razdeljeno na 5 razvojnih nogometnih centrov, te pa v 21 regionalnih (slika 11). Seleksijski proces in delo z mladimi je usmerjeno v tekmovanja med regijami (Krpan, osebna komunikacija, december 2024).

Slika 12: Hrvatska piramida razvoja

Vir: lastno delo.

V pogovoru z inštruktorjem HNS, odgovoren za Zagrebško regijo Bogadijem (osebna komunikacija, oktober 2024), ki sem ga izbral zaradi specifičnosti, ki jo imajo na Hrvaškem, sem izvedel, da je Zagrebška nogometna zveza (hrv. Zagrebački nogometni savez, v nadaljevanju ZNS) največja in najštevilčnejša regionalna nogometna zveza v državi. Imajo tudi največje število talentiranih igralcev (glede na njihove izbore) in se zato njihov sistem dela nekoliko razlikuje, kot je to urejeno v drugih centrih po državi. Njihov proces temelji na identifikaciji mladih talentiranih igralcev s spremljanjem tekem in opazovanjem igralcev v igri ter v tekmovalnem okolju. Kot je rekel, organizirajo dva do tri centre na različnih lokacijah ZNS, kamor povabijo do 40 igralcev, ki se na medsebojni tekmi pomerijo. Naloga trenerjev, ki so vključeni v ta proces, je opazovanje in subjektivno ocenjevanje igralcev. Po opravljenih prvih izborih naredijo finalni izbor za jesenski del, kjer povabijo igralce iz vodilnih klubov regije (GNK Dinamo Zagreb in Lokomotiva Zagreb) ter prej identificirane igralce iz predhodnih akcij. Ti se med seboj pomerijo na dodatni tekmi in na osnovi videnega, trenerji ocenijo in naredijo izbor za zaključni turnir, ki se izvaja v mesecu decembru. Na tem večdnevem turnirju se udeležijo tudi ostale ekipe centrov. Ker je ZNS

velika zveza, nastopa na tem turnirju z dvema ekipama. Prva je sestavljena iz izbranih igralcev najboljših klubov (GNK Dinamo Zagreb in Lokomotiva) in ekipa, ki je sestavljena iz igralcev ostalih klubov in identificiranih na prej omenjenih tekmah.

Krpan (osebna komunikacija, november 2024) podrobneje opiše selekcijski proces za igralce U12 in U13, kjer so vključeni klubski igralci, ki jih predlagajo klubi. Ti v organizaciji in pod vodstvom županijskih inštruktorjev odigrajo medsebojne tekme. Te tekme potekajo v dveh ciklih. Jesenski je od septembra do novembra in drugi spomladanski od marca do maja. Tekme se igrajo med ekipami županijskih selekcij znotraj posameznih regij, kjer vsaka selekcija odigra po eno tekmo s kategorijo U12 in eno s kategorijo U13. Cilj je izbrati in selekcionirati igralce za regijsko selekcijo U14, kar pomeni identifikacija mladih talentiranih igralcev, sodnikov, pridobiti informacije za lažji izbor trenerjev, pomočnikov trenerjev in klubskih sekretarjev.

S pomočjo omenjenega sistema dobijo selekcijske in regijske ekipe U14. Njihov proces in izbor temelji na turnirjih omenjenih centrov. HNS organizira selekcijske tekme in turnirje za U14 igralce, ki predstavljajo naslednjo stopnjo v njihovem razvojnem modelu. Prvi del poteka na nivoju županij in njihovih selekcij. Naslednja stopnja je regijska, kjer se od 100 do 120 igralcev pomeri na zaključnem turnirju v mesecu maju in novembru. Vseh 6 regijskih ekip se pomeri z vsako na štiridnevem turnirju. Glavni cilj turnirja je prepoznavanje potencialnih igralcev za reprezentanco Hrvaške U15. Na turnirjih imajo posebna pravila, ki so vezana na igralni čas, saj mora vsak igralec odigrati vsaj 20 minut na tekmo. S tem želijo zagotoviti vsem igralcem določeno število igralnih minut in izkušenj. Hkrati izkoriščajo turnirje za izobraževanje. HNS organizira strokovna predavanja za trenerje, sodnike in ostale udeležence v selekcijskem procesu in razvoju igralcev. So del širšega razvojnega programa, ki vključuje podporo trenerjem in izboljšanje selekcijskih postopkov. HNS v celoti pokrije vse stroške vključno z namestitvijo in prehrano za ekipe (18 igralcev in 7 članov osebja na regijo oziroma središče), sodniške stroške za po dva sodnika iz vsake regije, ki sta vključena v *talent program*, ter stroške same organizacije tekem, kamor sodijo vsi prevozi, zdravniške storitve ter nadomestila za organizacijo (Krpan, osebna komunikacija, november 2024). Kot še navaja Krpan, so ključni poudarki celotnega programa, identifikacija in razvoj mladih in talentiranih igralcev, sodnikov in trenerjev, pomoč pri razvoju organizacijskih veščin amaterskih klubov ter izboljšanje sodelovanja med nogometnimi županijami. Proces je zasnovan za postopno prehajanje najboljših igralcev iz regij na nacionalni nivo. Petar Krpan ne sodeluje in ni vključen v sistem financiranja, zato teh podatkov nisem pridobil. Izvedel sem le, da se financirajo iz namenskih virov financiranj iz programov UEFA in FIFE.

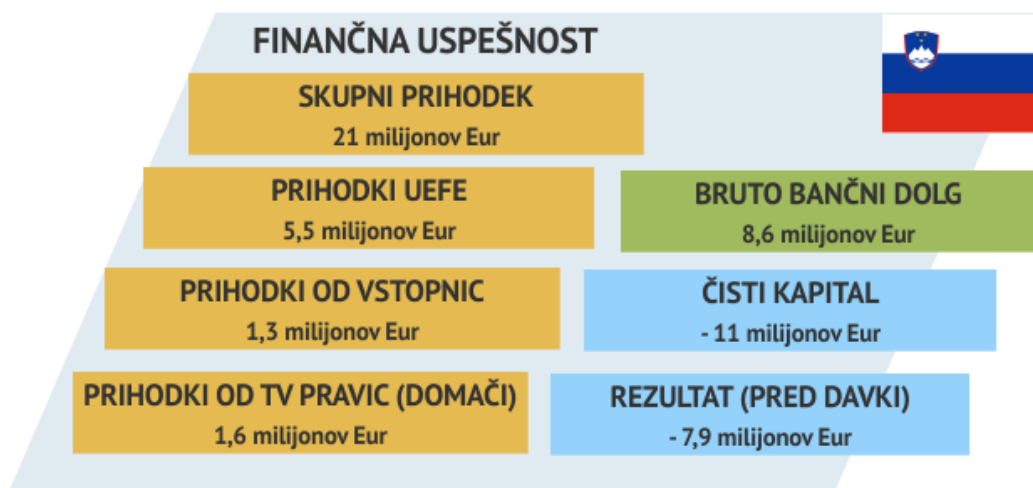
4.3 Primerjava slovenskega mladinskega nogometa z Avstrijo in Hrvaško

V Sloveniji nogomet prispeva pomemben delež h gospodarstvu. V letu 2023 so skupni prihodki NZS dosegli kar 27,36 milijona EUR. Ta dvig je posledica uvrstitve moške A-reprezentance na EURO 24, saj je bilo 6.865.000,00 EUR prav UEFINIHIH sredstev za

uvrstitev na EURO 24 in še preostalih 3.680.375,00 EUR sredstev, ki jih je UEFA namenila za ostale projekte. NZS, kot tudi UEFA, vlaga pridobljena sredstva nazaj v nogomet in v razvoj infrastrukture ter mladinskega nogometa. Za infrastrukturo se je v preteklem letu namenilo 2.296.319,00 EUR in 1.237.533,00 EUR v mladinski nogomet ter programe Nogometa za vse (NZS, 2024a).

Slovenski nogometni sektor je prav tako tesno povezan z gospodarskimi tokovi zaradi velikega števila registriranih igralcev, ki jih je po uradnih virih skoraj 74.000 (NZS, 2024a, str. 14), kar spodbuja gospodarske dejavnosti in aktivnosti, zlasti z organizacijami dogodkov, uporabo in gradnjo infrastrukture ter neposrednim zaposlovanjem v slovenskih klubih in NZS. Če pogledam in primerjam s sosedi, lahko ugotovimo, da Avstrijski nogometni prispevek h gospodarstvu temelji na klubih v profesionalnih ligah in uspešnosti reprezentanc, ki generirajo prihodke iz komercialnih pravic in sponzorstev. Avstrija v sistem razvoja vključuje programe, kot so LAZ, akademije, mladinski centri in Projekt 12, ki jih sofinancira ÖFB ter so ključni za gospodarski prispevek nogometa. Hrvaška temelji na svoji močni nogometni kulturni in narodni zavesti ter pripadnosti. Temelji na podobnih finančnih mehanizmih kot Slovenija, pri čemer se največji gospodarski vpliv kaže na uspehih hrvaške reprezentance in na prodaji igralcev na mednarodne trge. Zaradi boljšega razumevanja velikosti in delovanja obravnavanih nogometnih zvez, sem primerjal finančne izkaze in podal nekaj zaključkov. Uporabil sem poročilo UEFE, kjer sem lahko neposredno primerjal parametre.

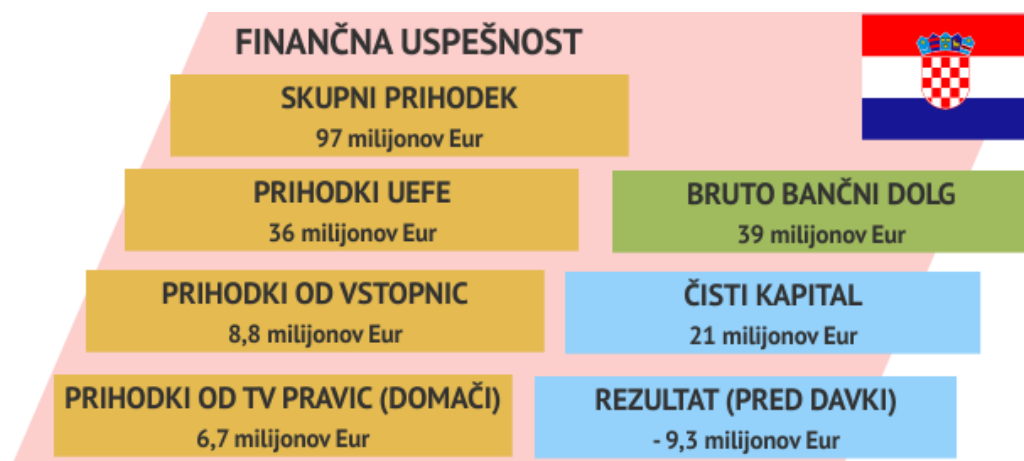
Slika 13: Finančni podatki NZS za leto 2023

Vir: prirejeno po UEFA (2024).

Slovenija je imela nižji skupni prihodek od primerjanih članic, kot prikazujeta slika 14 in tabela 9. Ta znaša 21 milijonov EUR pridobljenih iz EUFINEGA poročila za leto 2023. Od tega je UEFA prispevala 5,5 milijona EUR, kar znaša 26 % vseh prihodkov NZS. Čisti rezultat transferjev je znašal 8,3 milijona EUR, rezultat pred davki pa je bil negativen in je bil – 7,9 milijona EUR.

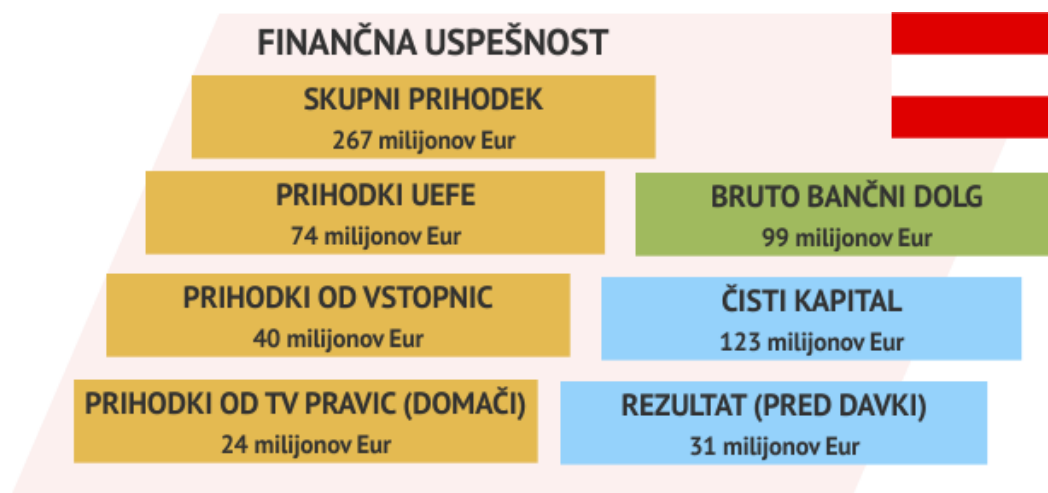
Slika 14: Finančni podatki HNS za leto 2023

Vir: prirejeno po UEFA (2024).

Hrvaška je imela po poročanju UEFA skupni prihodek 97 milijonov EUR (slika 14). UEFIN delež pa je znašal 37 %, kar je bilo 36 milijonov EUR in je bil najvišji med primerjanimi članicami v procentih. Čisti rezultat transferjev je znašal 21 milijonov EUR, vendar pa je dobiček pred davki bil negativen – 9,3 milijona EUR.

Slika 15: Finančni podatki ÖFB za leto 2023

Vir: prirejeno po UEFA (2024).

Avstrija je po podatkih UEFA (slika 15) izkazovala skupni prihodek v višini 267 milijonov EUR, od tega zneska je UEFA prispevala 74 milijonov evrov, kar je 28 % vseh prihodkov skozi različne programe in spodbude. Imela je najvišji skupni prihodek od primerjanih zvez. Rezultat čistih transferjev je bil v višini 22 milijonov EUR (tabela 9) in dobiček pred davki v višini 31 milijonov EUR.

V tabeli 9 in sliki 16 so prikazane razlike v finančni sposobnosti NZS, HNS in ÖFB, odvisnosti od sredstev prejetih iz naslova UEFINI programov, neto rezultatih in vlaganjih

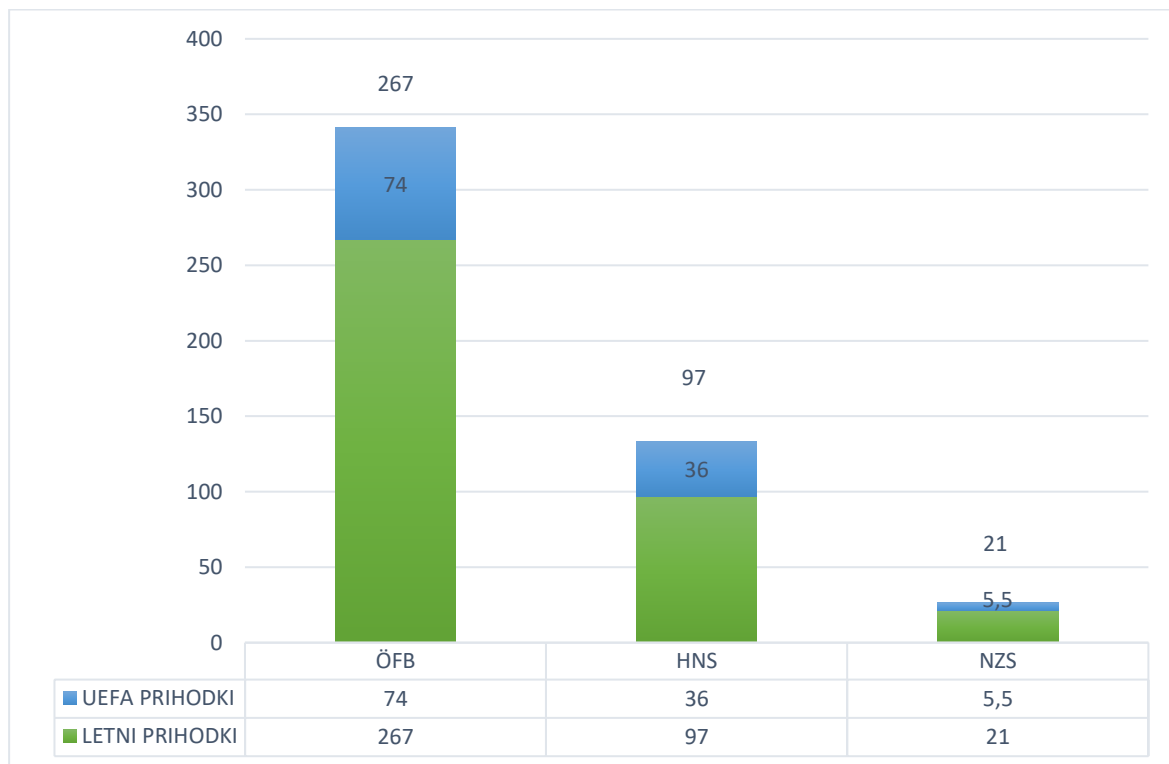
v infrastrukturo, ki vplivajo na napredek in razvoj mladinskega nogometa v omenjenih državah. Avstrija ima največji dohodek in najvišje naložbe, medtem ko je Slovenija manj uspešna v celotni finančni moči. Čeprav ni direktnih podatkov o vlaganjih v mladinski nogomet, je mogoče sklepati, da Avstrija zaradi večje finančne podlage in infrastrukturnih naložb bolj intenzivno podpira programe za mlade, kar verjetno prispeva h koristim akademij in k razvojnim projektom. Hrvaška in Slovenija se pretežno osredotočata na financiranje mladinskega nogometa s prihodki iz programov UEFA, kar ima direkten vpliv na financiranje. Graf 1 prikazuje, da je HNS črpala 36 milijonov EUR od skupaj 97 milijonov EUR, Avstrija 28 %, kar je predstavljajo 74 milijonov EUR. Tudi NZS je črpala razmeroma visok delež. Od 21 milijonov EUR je 5,5 milijonov EUR iz naslova UEFINIH programov, kar je 26 % vseh prihodkov. Hrvaška se ponaša s sistemom, ki se osredotoča na razvoj in prodajo mladih igralcev, kar se odraža v rezultatih transferjev in izvozu ter prodaji igralcev. Kar sem ugotovil iz podatkov CIES Football Observatory (2024) o najbolj dobičkonosnih nogometnih akademijah. Tako sem našel GNK Dinamo Zagreb, HNK Hajduk Split kot Hrvaška kluba kot tudi FC Red Bull Salzburg iz Avstrije med vodilnimi klubi v Evropi pri ustvarjanju prihodkov iz prodaje igralcev iz lastnih mladinskih pogonov oziroma akademij. GNK Dinamo in Hajduk sta skupaj prodala za 255 milijonov EUR in kar 34 igralcev v devetletnem obdobju od leta 2014 do 2023. Edini klub iz Avstrije, ki je na seznamu CIES pa je sam prodal za 249 milijonov EUR za samo 18 igralcev. Vsi omenjeni klubi so v obdobju od 2019 do 2023 dvignili procent vrednosti prodaje. Največ je uspelo Red Bull Salzburgu, ki je dvignil svojo prodajo za kar 82 % v primerjavi z obdobjem od 2013 do 2018, kot navaja poročilo. To kaže na kakovostne programe za razvoj in napredovanje mladih nogometašev. Vsi trije klubi veliko vlagajo v razvoj in identifikacijo mladih talentiranih igralcev, vendar pa ima Red Bull Salzburg prednost zaradi svoje globalne mreže klubov in virov, ki omogočajo boljše možnosti za razvoj in prodajo igralcev na mednarodnem trgu (vključeni so v mrežo nogometnih klubov Red Bull Global Soccer). Slovenskih klubov v poročilu ni bilo, ker niso ustvarjali dovolj visokega prihodka.

Tabela 9: Finančna primerjava Avstrije, Hrvaške in Slovenije

Država	Skupni prihodki (v EUR)	Prihodki UEFA (v %)	Čisti rezultat transferjev (v EUR)	Vlaganje v infrastrukturo (v EUR)
Avstrija (ÖFB)	267 milijonov	28	22 milijonov	135 milijonov
Hrvaška (HNS)	97 milijonov	37	21 milijonov	44 milijonov
Slovenija (NZS)	21 milijonov	26	8,3 milijona	12 milijonov

Vir: prirejeno po UEFA (2023).

Slika 16: Finančna primerjava Avstrije, Hrvaške in Slovenije (letni prihodki in prihodki UEFE)

Vir: prirejeno po UEFA (2023).

Slovenija ima zaradi prej omenjenih finančnih virov omejene možnosti za velike naložbe v mladinski nogomet. Manjši dohodki in manjše naložbe v infrastrukturo omejujejo napredek v primerjavi z Avstrijo in Hrvaško. Čeprav se Slovenija izboljšuje glede prihodkov, investicij v infrastrukturo in finančne podpore za razvoj mladih nogometašev, zaostaja za drugima dvema državama.

Tabela 10: Programi po starostnih kategorijah po državah

Država	U12	U13	U14	U15	U16	U17	U18	U19
Slovenija	Regijski centri U12 in U13		NZS U14		Nogometni oddelki			
Avstrija	LAZ (1.stopnja)		LAZ (2. stopnja)	ÖFB Akademije Projekt 12				
Hrvaška			Središča (2 turnirja in tekme)					

Vir: lastno delo.

Povezljive programe med starostnimi kategorijami ima najbolj organizirana Avstrija, kar je razvidno v tabeli 10. Sistem ÖFB ima najbolj dodelan model, ki je tudi nivojsko urejen. V slovenskem sistemu imamo tako imenovano prazno leto, za kategorijo U15. Edina povezava so mlajše reprezentance, ki pa zajemajo omejeno in določeno število igralcev,

vsekakor pa ne vseh potencialnih identificiranih talentov. Avstrijski sistem ima vse stopnje in starostne kategorije povezane. Hrvaška pa temelji izključno na tekmovanjih in prvem izboru igralcev za U15, potem pa se njihov sistem zaključí. Avstrija daje veliko poudarka na igralca, na posameznika, na njegov individualni razvoj in na njegovo vključenost v družbo. Hrvaška se bolj osredotoča na igralce, ki se dokazujejo v tekmovalnem okolju na tekmovanjih med regijami. Slovenija pa se osredotoča na razvoj igralca, ki ga poskuša razvijati v regionalnem okolju, ter igralce vključuje v širše nabore, ki jih želi kasneje, v homogeni skupini, pripeljati do vrhunskega nivoja (do prve uradne reprezentance U15).

4.4 Ugotovitve in priporočila

Na podlagi raziskave sem ugotovil, da trenutni programi NZS temeljijo na dobrih osnovah. Razvoj in usmeritve dolgoročnega uspeha so naravnane v pravo smer in primerne za mlade nogometaše. Glede na manjši vložek in kader, ki ga ima NZS na razpolago, je proces, v primerjavi s tujino, uspešen. Dolgoročno, pa bi bilo potrebno narediti prilagoditve ter program regijskih centrov usmeriti v večji obseg dela, predvsem pa v bolj strukturirano delo z večjo frekvenco trenažnih enot, podobno kot ga izvajajo v Avstriji. V proces bi vključili večje število zaposlenih trenerjev na NZS (inštruktorjev), trenerjev iz klubskih sredin (iz klubov od koder prihajajo igralci) ter specialistov na drugih strokovnih področjih, potrebnih za razvoj (športni psihologi, kineziologi, video analitiki ter drugi). S tem bi se dvignil nivo dela v centrih in klubih, saj bi igralci in trenerji neposredno prenašali zahteve, vsebine, usmeritve in pridobljeno znanje v svoje okolje in sredine. Programi bi se morali načrtovati in pripravljati v sodelovanju s klubi, se prilagajati glede na okolje in tudi klubske ter regionalne specifičnosti, vendar z enotno usmeritvijo in programom razvoja (strategija in program razvoja, ki ga mora voditi NZS). V ospredje bi morali postaviti vsakega slehernega identificiranega igralca ter ga obravnavati ločeno. Kot poznan model nogometnih oddelkov, ki je bil uspešen in je prerastel svoj namen. Model dela in sistema dela bi NZS morala prenesti na klubski nivo, kot ga izvaja ÖFB. Uspešno postavljeno strukturo in način dela, bi se morala vzporedno vpeljevati v klube, ki bi bili identificirani kot potencialni razvojni klubi in bi razvijali ter igralce usmerjali do njihovega potenciala in prehoda na višji nivo. S pomočjo utečenega modela dela, z znanjem, izkušnjami trenerjev in klubov bi se program lahko dopolnil in nadgradil ter prenesel v klubske sredine. Program nogometnih oddelkov, ki se že uspešno izvaja več kot 20 let, pa bi ostal kot povezovalac med najvišjima nivojema za igralce, ki zaradi svojega trenutnega stanja niso sposobni ali nimajo možnosti napredovati in narediti preskoka na višji nivo (zaostanek v biološkem razvoju, rehabilitacija po poškodbi, pomanjkanje igralnih izkušenj, manjša klubska sredina, ki ne ponuja povezave izobraževalnega in športnega sistema).

Za boljše razumevanje trenutnega stanja in ustvarjanje optimalnega okolja za razvoj mladih nogometašev vidim ključni pomen, da se raziskava razširi. Potrebno je pridobiti podrobne podatke o klubih 1. SNL in 2. SNL ter delež njihovega vlaganja v njihove mladinske programe. Zraven tega je potrebno analizirati klubske strategije ter ugotoviti, ali uporabljajo

objektivne kazalnike uspešnosti. Uvedba takšnih kazalnikov bi omogočila tako klubom kot tudi NZS natančno merjenje uspešnosti ter optimizacijo vlaganj v razvoj mladih nogometašev. Rezultati magistrskega dela so pokazali, da imajo programi in strateški projekti nogometnih zvez pomemben vpliv na razvoj mladih nogometašev. Hkrati so razkrili potrebo po nadaljnjem povezovanju in nadgradnji obstoječih ter dobro zastavljenih programov, ki pa v Sloveniji trenutno niso optimalno usklajeni. NZS je tista, ki oblikuje strategije, načrtuje programe in jih povezuje. Z jasno strategijo, usmerjeno v mladinski razvoj in vodenje, lahko izboljša usklajenost in učinkovitost sistema, ki je trenutno zastavljen in je na dobrih temeljih ter rezultatih.

Ključna priporočila za izboljšave vključujejo povečanje vlaganj v strokovni kader – tako v zaposlovanje kot tudi usposabljanje, optimizacijo in nadgradnjo obstoječih programov, boljše povezovanje klubov z MNZ in NZS ter uvedbo objektivnih kazalnikov uspešnosti (angl. KPI). Sistematična usklajenost med klubi, NZS in izobraževalnimi ustanovami, je ključnega pomena za dolgoročni uspeh mladinskega nogometa v Sloveniji.

Za objektivno ocenjevanje učinkovitosti programov je potrebno določiti in uvesti kazalnike uspešnosti (angl. KPI). Ti bi lahko bili nastavljeni in bi se redno spremljali. Primeri kazalnikov uspešnosti:

- a) Število igralcev, ki so napredovali na višji nivo (iz mladinskih ekip v prve ekipe, doma in v tujini).
- b) Število igralcev, ki so napredovali na višji nivo s številom odigranih minut.
- c) Število igralcev, ki so napredovali iz razvojnih programov v mlajše reprezentance, in delež igralcev, ki so člani reprezentanc U21 in A (število nastopov).
- d) Stopnja odpada igralcev (angl. dropout rate) v posameznih starostnih kategorijah.
- e) Finančna učinkovitost kot razmerje med vloženimi sredstvi in rezultat v prodajo doma vzgojenih igralcev.
- f) Prispevek mladinskih razvojnih programov k mednarodnim uspehom (uspešnost klubov v evropskih tekmovanjih, uspešnost mlajših reprezentanc – do U21).
- g) Uspešna integracija in zaposlitev strokovno usposobljenega in/ali izobraženega kadra v razvojne sredine (število zaposlenega kadra v klubih MNZ in NZS).

Ključnega pomena je tudi izgradnja in razpoložljivost ustrezne infrastrukture. To pa pomeni nadgradnjo obstoječe in priprava ustreznega sistema ali modela uporabe v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi ter državo.

Priporočila so vezana tudi v nadgradnjo in povečanje finančnega vložka programov, vezanih na starostne kategorije od U12 do U15 in ustrezne podpore klubom.

Okrepiti sodelovanja med NZS, MNZ in klubi ter spodbuda pri vzpostavljanju razvojnih akademij, ki bi omogočile bolj celosten pristop (po vzoru Avstrije). Sistematično in skupno načrtovanje ter prilagajanje programov glede na regionalne in klubske specifičnosti, pri čemer mora biti v ospredju razvoj posameznega igralca. Usmeriti pozornost na individualno

obravnavo perspektivnih igralcev in vključevanje večjega števila profesionalno strokovno usposobljenega in izobraženega kadra v razvojne programe ter z nadgradnjo in vključevanjem sodobnih tehnologij. S celostnim pristopom in vključevanjem dobrih praks iz tujine lahko Slovenija še okrepi sistem dela z mladimi nogometaši, izboljša nivo in kakovost svoje lige ter poveča uspešnost reprezentanc na mednarodnem nivoju. Vlaganje v mlade igralce, razvojne programe, infrastrukturo, strokovni kader in v razvoj ustreznega strokovnega kadra je ključ do trajnostnega razvoja slovenskega nogometa in njegove konkurenčnosti v širšem evropskem prostoru. Slovenija bi lahko z implementacijo izboljšav postala primer dobre prakse za razvoj mladinskih programov, kar bi imelo dolgoročne koristi tako za nogomet kot za širšo družbo.

5 SKLEP

V magistrskem delu sem se osredotočil na organizacijo in razvoj mladinskega nogometa v Sloveniji ter naredil primerjalno analizo sistemov v Avstriji in na Hrvaškem. Uspešnost mladinskih programov je neposredno povezana z uspešnostjo reprezentanc, tako mlajših kot članskih ter klubov, ki nastopajo na mednarodnem nivoju (tekmovanjih UEFA). Vse to pa prinaša tudi pozitivne finančne posledice tako za zveze kot tudi za klube. Sistematičen razvoj mladih nogometašev ima širši vpliv na družbo, saj je šport postal del poslovnega sveta, kar povečuje potrebe po zaposlovanju. Zaradi tega bi se moral s strani NZS ter v sodelovanju z državo in pristojnimi ministrstvi tudi spodbujati. Snovati in ustvarjati bi morali skupne programe, ki bi omogočali lažje zaposlovanje in dvig nivoja profesionalno zaposlenega strokovnega kadra v nogometnih klubih MNZ in NZS.

V prvem delu sem predstavil organizacijo nogometa v Sloveniji in Evropi ter izpostavil pomen športa za gospodarstvo. Raziskoval sem vlogo UEFA, nogometnih zvez in klubov pri razvoju mladih igralcev ter pomen mednarodnih povezav za dvig kakovosti slovenskega nogometa. Kot je Konjević (2024) navedel, je dolgoročni vpliv vlaganja v razvoj mladih nogometašev s strani nogometnih klubov ali nogometnih zvez več plasten in se razteza na različna področja. Sem spada vlaganje v infrastrukturo, v strokovno usposobljene in izobražene trenerje ter druge strokovne delavce, ki so vključeni v proces dela, ter opremo, potrebno za razvoj mladih športnikov. Vlaganje omogoča zagotavljanje stalnega razvijanja, usposabljanja in oblikovanja perspektivnih igralcev. To ustvarja trajnostni tok nadarjenih športnikov, ki se imajo možnost priključiti članski ekipi ali se s prestopom v drugi klub razvijati drugje, s čimer klubu zagotavljajo dodatne vire financiranja (nadomestila ob prestopu). Vlaganje v mlade igralce prispeva h gradnji prepoznavnosti kluba. Vse to pa je povezano z uspehi tako na domačih kot tudi na mednarodnih tekmovanjih. Uspehi v veliki meri privedejo k povečanemu zanimanju vlagateljev in sponzorjev, kar lahko z dolgoročnimi in usmerjenimi programi dela z mladimi predstavljajo naložbo v marketinško privlačnost kluba ali zveze. Vlaganja v razvoj mladih se odražajo v obogatitvi lokalne skupnosti, kar ima širši družbeni vpliv. Sodelovanje z lokalno skupnostjo, lokalnimi podjetji, z izobraževalnimi ustanovami in drugimi organizacijami krepi družbene vezi. Mladi igralci

postanejo t. i. ambasadorji kluba ter spodbujajo ponos in zvestobo med lokalnim prebivalstvom.

Drugi del sem namenil analizi organiziranosti mladinskega nogometa v Sloveniji, vključno s sistemi tekmovanj, obstoječimi pobudami in programi za razvoj mladih nogometašev. Primerjal sem uspešnost obstoječih modelov in analiziral njihove učinke na dolgoročni razvoj igralcev. Ocena oziroma razmišljanje, ali so obstoječi mladinski programi v Sloveniji ustrezni za dolgoročni razvoj mladih igralcev, je pozitivna. Trenutni programi, ki jih izvaja NZS, temeljijo na dobrih osnovah in omogočajo dolgoročni razvoj mladih igralcev. Uspešnost teh programov potrjuje tudi analiza, ki sem jo opravil v letu 2024. Analiziral sem reprezentanco Slovenije U17 (letniki rojeni leta 2006), ki so leta 2023 nastopili na EURO U17. Analiza razkriva, da od 31 vpoklicanih fantov samo šest ni bilo deležnih omenjenih razvojnih programov (regijskih centrov in NZS centrov U14). Vzroka pa sta bila bivanje in igranje v tujini (trije igralci) in selekcijski izbor v U14 (dva igralca). To je jasen pokazatelj, da so programi, ki se izvajajo, ključnega pomena za identifikacijo in razvoj mladih talentov na najvišjem nivoju.

V tretjem delu sem izvedel primerjalno analizo sistemov v Avstriji in na Hrvaškem ter jih primerjal z našimi. Pri primerjavi sem ocenil, da bi lahko prenesli dobre prakse, kot so razvojni centri za mlajše (LAZ), ki jih izvajajo v Avstriji, kot dopolnitev našim obstoječim regijskim centrom. Prav tako pa imamo odličen sistem in program nogometnih oddelkov, ki bi klubom ponudil vso potrebno znanje in usmeritve pri razvoju regijskih akademij. Že obstoječi model tekmovanj med regijskimi ekipami (MNZ ekipe regijskih centrov) pa bi dopolnil z modelom, kot ga izvajajo na Hrvaškem – v obliki zaključnih turnirjev. Izbranim igralcem, trenerjem in sodnikom bi s tem ponudili priložnost dodatnega usposabljanja in nadgrajevanja v večdnevni akciji (zaključni turnirji). ÖFB nam lahko služi kot primer dobre prakse, saj z njihovimi akademijami, programi in nivojskim modelom zagotavljajo celovit razvoj igralcev na športnem, izobraževalnem in psihološkem področju. Ključni dejavnik njihovega uspešnega modela je učinkovito usklajevanje z izobraževalnim sistemom ter dolgoročna strategija sodelovanja med klubi in nacionalno zvezo. Pri nas je sistem manj povezan, kar pomeni, da s tem zmanjšujemo možnosti za celosten razvoj igralcev. Na drugi strani pa imamo zastavljene programe in možnost za povečanje povezanosti in razvoja le-teh na tem področju.

Nadgradnja in posodobitev obstoječih programov, vlaganje v razvojne programe, infrastrukturo ter strokovni kader predstavljajo ključ do trajnostnega razvoja slovenskega nogometa in njegove konkurenčnosti v evropskem prostoru. NZS bi lahko z implementacijo izboljšav postala primer dobre prakse za razvoj mladih nogometašev, kar bi imelo dolgoročne koristi tako za nogomet kot za širšo družbo.

LITERATURA IN VIRI

1. Bednarik, J. (1999). *Nekateri vidiki financiranja in organiziranosti športa v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
2. Bloomberg Adria. (9. 1. 2025). *Kakšen je vpliv športa na slovenski BDP?*. Pridobljeno 9. januar 2025 iz <https://si.bloombergadria.com/sport/biznis/67255/kaksen-je-vpliv-sporta-na-slovenski-bdp/news>
3. CIES Football Observatory. (2024). *Most profitable club academies worldwide*. Pridobljeno 10. oktobra 2024 iz <https://football-observatory.com/>
4. EUROSTAT. (2024). *Population and area of EU countries*. Pridobljeno 14. oktobra 2024 iz <https://ec.europa.eu/eurostat/>
5. FIFA. (2021). *Increasing global Competitiveness. An analysis of the talent development ecosystem in Slovenia* (interno gradivo). Zurich: FIFA.
6. FIFA Clearing House (brez datuma). *Clearing House FAQs. FIFA Clearing House*. Pridobljeno 4. novembra 2024 iz <https://fifaclearinghouse.org/subuniverse-clearing-house/clearing-house-faqs>
7. HNS. (brez datuma a). *Uloga medija i gospodarstva u hrvatskom nogometu*. Pridobljeno 17. oktobra 2024 iz <https://hns.family/vijesti/12725/uloga-medija-i-gospodarstva-u-hrvatskom-nogometu/>
8. HNS. (brez datuma b). *HNS football centres*. Pridobljeno 17. oktobra 2024 iz <https://hns.family/en/hns/hns-football-centres/>
9. Jelnikar, D., Kostric, T., Pavlin, D., in Zver, P. (brez datuma). *Nogometni razred NZS* (interno gradivo). Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
10. Konjević, S. (2024). *Razvoj strategije odnosov do lokalne skupnosti nogometnega kluba Tolmin* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
11. Krpan, P. (2024). *Predstavitev delovanja HNS – predstavitev* (interno gradivo). Zagreb: HNS.
12. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport. (brez datuma). *Strokovno izobraženi in usposobljeni delavci v športu*. Pridobljeno 5. novembra 2024 iz <https://www.gov.si/zbirke/storitve/strokovno-izobrazeni-in-usposobljeni-delavci-v-sportu/>
13. NZS. (2019). *Nogometni oddelki NZS* (interno gradivo). Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
14. NZS. (2021a). *Letno poročilo 2020*. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
15. NZS. (2021b). *Strategija za razvoj slovenskega nogometa 2025*. Pridobljeno 18. decembra 2024 iz https://www.nzs.si/NZS/Predstavitev_NZS/Strategija_2025
16. NZS. (2022a). *Kategorizacija nogometnih klubov v sezoni 2022/23*. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
17. NZS. (2022b). *Letno poročilo 2021*. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
18. NZS. (2022c). *NZS s stimulacijami podpira vključevanje mladih igralcev*. Pridobljeno 14. oktobra 2024 iz

- https://www.nzs.si/novica/NZS_s_stimulacijami_podpira_vkljucevanje_mladih_igralcev?id=54670
19. NZS. (2023a). *Letno poročilo 2022*. Brdo pri Kranju: NZS. Pridobljeno 10. novembra 2024 iz <https://www.nzs.si/Doc/Info/2023/Letno%20poro%C4%8Dilo%202022.pdf>
 20. NZS. (2023b). *Okrožnica NZS 38/23*. Ljubljana, Slovenija: Nogometna zveza Slovenije.
 21. NZS. (2023c). *Okrožnica NZS 45/23*. Ljubljana, Slovenija: Nogometna zveza Slovenije.
 22. NZS. (2023č). *Sofinanciranje klubov za vzgojo reprezentantov*. Pridobljeno 14. oktobra 2024 iz [https://www.nzs.si/novica/Sofinanciranje klubov za vzgojo reprezentantov?id=57479&id_objekta=](https://www.nzs.si/novica/Sofinanciranje_klubov_za_vzgojo_reprezentantov?id=57479&id_objekta=)
 23. NZS. (2024a). *Letno poročilo 2023*. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije. https://www.nzs.si/Doc/Info/2024/Letno_porocilo_2023_NZS.pdf
 24. NZS. (2024b). *NZS regijski centri* (interno gradivo). Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije. Pridobljeno 11. decembra 2024 iz https://www.nzs.si/Nogomet_za_vse/Igrisce/Regijski_centri_MNZ
 25. NZS. (2024c). *Kategorizacija nogometnih klubov v sezoni 2024/25*. Brdo pri Kranju: Nogometna zveza Slovenije.
 26. Pavlin, D. (2023). *Analiza organiziranosti in delovanja nacionalne panožne športne šole: primer nogometnih oddelkov Nogometne zveze Slovenije* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
 27. Plevnik, M. (2021). *Analiza financiranja športa v Republiki Sloveniji* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
 28. PWC. (2018). *Economic, fiscal, and social impact of professional football in Spain*. Pridobljeno 22. oktobra 2024 iz <https://www.laliga.com/en-US/news/la-liga-the-economic-impact-of-professional-football-in-spain>
 29. Sporting News. (2024). *Champions League prize money breakdown: How much do UCL winners earn?*. Pridobljeno 20. oktobra 2024 iz <https://www.sportingnews.com/uk/football/news/champions-league-prize-money-breakdown-ucl-winners-uefa/6e9cd9ee671ddd07fc6507ff>
 30. SURS. (2024). *Prebivalstvo Slovenije na dan 14. 10. 2024*. Pridobljeno 14. oktobra 2024 iz <https://www.stat.si/statweb>
 31. Swiss Ramble. (18. 9. 2023). *UEFA competitions revenue distribution: 2022/23 season. Substack*. Pridobljeno 4. oktobra 2024 iz <https://swissramble.substack.com/p/uefa-competitions-revenue-distribution>
 32. UEFA. (brez datuma a). *About UEFA*. Pridobljeno iz <https://www.uefa.com>
 33. UEFA. (brez datuma b). *UEFA Assist program*. Pridobljeno 10. oktobra 2024 iz <https://www.uefa.com/development/our-support/uefa-assist/>
 34. UEFA. (brez datuma c). *UEFA coaching licences: every course for which UEFA sets minimum criteria*. Pridobljeno 25. januarja 2025 iz <https://www.uefa.com/development/coaches/uefa-coaching-licences/>

35. UEFA. (2017). *Development tournaments – a bridge to the future*. Pridobljeno 21. oktobra 2024 iz <https://www.uefa.com/news-media/news/0239-0f8e527d9f66-ba17fb93341f-1000--development-tournaments-a-bridge-to-the-future/>
36. UEFA. (2020). *UEFA Explainer: valuing European football's social return on investment*. Pridobljeno 21. oktobra 2024 iz <https://www.uefa.com/news-media/news/0264-10fe1ac0497c-ffe49c301d3e-1000--explainer-football-s-social-value/>
37. UEFA. (2022). *UEFA development tournaments: opportunities for elite youth talent*. Pridobljeno 22. oktobra 2024 iz <https://www.uefa.com/news-media/news/027b-169c6edb9625-77154fd0cc27-1000--uefa-development-tournaments-preparing-the-stars-of-tomorrow/>
38. UEFA. (2023). *UEFA financial report 2022/23*. Pridobljeno 20. oktobra 2024 iz https://editorial.uefa.com/resources/028a-1a2134203eb5-f59fe74100ae-1000/uefa_financial_report_2022-23_en.pdf
39. UEFA. (2024a). *Revenue distribution system for the 2024–27 UEFA club competition cycle*. Circular No. 13/2024. Pridobljeno 20. oktobra 2024 iz https://editorial.uefa.com/resources/028b-1a7880138a24-7a993e2e33d1-1000/20240322_circular_2024_13_en.pdf
40. UEFA. (2024b). *The European Club Finance and Investment Landscape*. Pridobljeno 27. oktobra 2024 iz <https://cdn.vew.design/private/aTCxVXgBbmVvmw45NvpIseApVuy2/251fjd-uefa-benchmarking-ecfil-report.pdf>
41. Zavod za šport Republike Slovenije Planica. (2023). *Šport v številkah 2023*. https://www.zsrs-planica.si/PageFiles/SPORT_v_STEVILKAH_2023.pdf
42. Zavod za šport Republike Slovenije Planica. (2022). *Satelitski računi za šport 2021*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
43. Wikipedia (2024). *UEFA Conference League*. Pridobljeno 24. oktobra 2024 iz https://en.wikipedia.org/wiki/UEFA_Conference_League
44. Winter – Dávila & Associés. (2022). *FIFA solidarity contribution*. Pridobljeno 4. novembra 2024 iz <https://wdassocies.com/en/fifa-solidarity-contribution>
45. ÖFB. (brez datuma). *Breitenfußball: Überblick*. Pridobljeno 22. novembra 2024 iz <https://www.oefb.at/oefb/Fussball-Aktiv/Breitenfussball/Ueberblick>
46. ÖFB. (2018). *Der Österreichische Weg*. Pridobljeno 25. novembra 2024 iz <https://www.oefb.at/oefb/Fussball-Aktiv/Talentfoerderung/Der-Oesterreichische-Weg>
47. ÖFB. (2023a). *Fussball-Akademien und Nachwuchszentren regulativ*. Pridobljeno 22. novembra 2024 iz <https://www.oefb.at/Regulativ-der-Akademien-2017-.pdf?fi=true&s=Wqt889Lc&hp=5141;96484>
48. ÖFB. (2023b). *LAZ Lizenzierung*. Pridobljeno 10. oktobra 2024 iz <https://www.oefb.at/oefb/LAZ-Lizenzierung-gueltig-ab-01-Juli-2023-.pdf>
49. ÖFB. (2024). *Nachwuchszentrum*. Pridobljeno 10. december 2024 iz <https://www.oefb.at/oefb/Fussball-Aktiv/Talentfoerderung/Nachwuchszentrum>

PRILOGE

Priloga 1: Intervju 1

Intervju z vodjo tehničnega sektorja NZS (Nogometna zveza Slovenije) – Matjaž Jaklič

V okviru raziskave za namen magistrskega dela je bil opravljen intervju (v živo) z vodjo tehničnega sektorja Nogometne zveze Slovenije Matjažem Jakličem, dne 5. decembra 2024.

1. Kolikšen je vložek NZS v razvoj mladih nogometašev in kateri so glavni viri financiranja?

NZS financira različne programe, ki so podprti iz več virov, pri čemer se veliko sredstev zagotavlja tudi iz lastnih virov. Glavni viri financiranja so Fundacija za šport, Ministrstvo za gospodarstvo in šport, UEFA HatTrick in lastni viri NZS.

Financiranje za leto 2024 vključuje:

- Fundacija za šport 178.000,00 EUR.
- Ministrstvo za gospodarstvo in šport 165.569,00 EUR (vključno z dodatnimi 33.000,00 EUR).
- Nogometni razred 248.001,00 EUR.
- Sofinanciranje trenerjev mlajših kategorij (STMK) 179.500,00 EUR.
- Inštruktorska služba 412.000,00 EUR.

2. V Avstriji ÖFB letno prispeva 100.000 € na akademijo, preostanek pa pridobijo akademije same. Kako je to urejeno v Sloveniji? Ali so podobni mehanizmi sofinanciranja prisotni tudi pri nas?

V Sloveniji trenutno še nimamo akademij, vendar obstajajo programi, kot je kategorizacija nogometnih klubov, ki naj bi v prihodnje postavili jasne kriterije in smernice za akademije ter spodbudili klube k njihovi vzpostavitvi.

NZS trenutno sofinancira sodniške in delegatske stroške za klube, ki tekmujejo na državnem nivoju v kategorijah U15, U17 in U19. V sezoni 2023/2024 je bilo za to namenjenih okoli 250.000,00 EUR, pri čemer lahko klubi pridobijo do 67 % sofinanciranja, če izpolnjujejo predpisane pogoje (npr. minimalno število tekem na naravni travi).

Pogoji v sezoni 2023/2024:

- 1. SML 9 od 15 domačih tekem.
- 2. SML (vzhod/zahod) 7 od 13 ali 14 domačih tekem.
- 1. SKL (U15) 9 od 26 tekem.
- 2. SKL (vzhod/zahod) 9 od 27 tekem.

Poleg tega NZS nagraduje klube, ki so prispevali k razvoju reprezentantov, pri čemer je v letu 2023 za to namenila 270.000,00 EUR.

3. Projekt Regijski centri in NZS centri U14 neposredno vplivajo na prenos vsebin na igralce ter trenerje. Torej vplivajo na razvoj mladih igralcev. Kakšen je finančni vložek NZS v projekt regijskih centrov in centrov U14?

NZS je za oba projekta v lanski sezoni skupaj namenila 41.000,00 EUR (33.000,00 EUR za Regijske centre in 8.000,00 EUR za NZS U14).

4. Koliko sredstev NZS nameni za inštruktorsko službo ter za ostale programe, ki so neposredno ali posredno povezani z razvojem mladih nogometašev? Lahko navedete konkretne številke?

Nogometni oddelki 248.001,00 EUR.

Sofinanciranje trenerjev mlajših kategorij (STMK) 179.500,00 EUR.

Inštruktorska služba 412.000,00 EUR.

5. Kakšni so načrti za prihodnje vlaganje v razvoj mladih? Ali obstajajo konkretni cilji za povečanje sredstev ali spremembo modela financiranja?

Pričakujejo se spremembe v modelu financiranja, saj je trenutni sistem v fazi prestrukturiranja. Cilj je vzpostaviti nov in trajnostni model financiranja.

6. Kako NZS sodeluje z javnimi in zasebnimi viri financiranja?

NZS pridobiva sredstva iz UEFA programov, razpisov Ministrstva za gospodarstvo in šport ter iz sponzorskih pogodb drugih virov.

7. Ali so trenutni programi razvoja mladih plod raziskav ali praktičnih potreb?

Programi, kot so Regijski centri, so rezultat raziskav, katerih cilj je bil približati dinamiko nogometne igre mlajšim reprezentancam (U15). Program NZS centrov U14 je uvedel sistematično identifikacijo in evidentiranje perspektivnih igralcev.

8. V Avstriji so akademije strukturirane v dve ligi z različnimi kriteriji za licenciranje. Ali Slovenija razmišlja o podobnih modelih?

Slovenija še nima akademij, a kategorizacija nogometnih klubov predvideva razvoj kriterijev za akademije v prihodnje.

9. Katere NZS programe bi izpostavili kot najbolj uspešne?

Program STMK in vzpostavitev učnih načrtov, ki so dostopni vsem trenerjem in klubom za klube. Regijski centri in NZS centri U14, ker predstavljajo prenos strokovnih vsebin neposredno na terenu po Sloveniji.

10. Se načrtujejo nadgradnje trenutnih programov?

V pripravi je nadgradnja učnih načrtov, pri čemer je naslednji korak načrt za U15.

11. Nogometni razred je imel pomembno vlogo v preteklosti. Kako to ocenjujete danes?

V preteklosti je bil namenjen najboljšim igralcem, danes pa je osredotočen na sistematično in ciljno delo v povezavi z izobraževalnim sistemom.

12. Ali obstaja možnost, da bi idejo nogometnega razreda prenesli na klube?

Da, želja je prenos koncepta na klube, kar bi lahko postal naslednji korak v razvoju mladinskega nogometa v tem starostnem obdobju.

13. Kateri kazalniki uspešnosti se uporabljajo za oceno programov?

Ključni kazalniki so vključenost igralcev v reprezentance ter uspešna implementacija vsebin po vertikali.

Priloga 2: Intervju 2

Intervju z vodjo tehničnega sektorja ÖFB (Österreichischer Fußball Bund) – Martin Scherb

V okviru raziskave za namen magistrskega dela je bil opravljen intervju z vodjo tehničnega sektorja Avstrijske nogometne zveze Martinom Scherbom, dne 20. novembra 2024 (preko e-sporočila). Intervju je bil opravljen v nemškem jeziku.

1. Welche Kriterien gelten für die Auswahl junger Spieler? Werden nur sportliche Fähigkeiten berücksichtigt oder auch schulische Leistungen?

Einerseits wählen wir die Spieler nach sportlichen Kriterien aus. Dabei achten wir auf Fähigkeiten wie Lösen von Spielsituationen, technische skills und Durchsetzungsvermögen. Dazu schätzen wir die intrinsische Motivation mit Hilfe unserer Sportpsychologen ein. Des Weiteren absolvieren wir mit den Spielern sportmedizinische Tests, um ein umfassendes Bild der Spieler zu bekommen.

2. Wie hoch ist der Finanzierungsanteil, der vom ÖFB kommt, und wie viel stammt aus öffentlichen oder privaten Quellen?

Wir unterstützen die Akademien finanziell. Jede Akademie erhält 100.000,00 EUR pro Jahr vom ÖFB. Für die restliche Summe muss jeweils die Akademie selbst aufkommen.

3. Wie misst der ÖFB den Erfolg der Akademien und welche Indikatoren verwenden Sie? Welcher Anteil der Akademiespieler schafft den Sprung ins Profiniveau?

Wir überprüfen unsere Programme einerseits anhand der Spieler, die den Sprung in den Profifußball und in das U21 und A Team schaffen und andererseits an den Teilnahmen an Elite- und Endrunden unserer Nachwuchs Nationalteams.

4. Welche Ergebnisse erwarten Sie vom Programm und wie bewerten Sie diese? Gibt es Pläne, das Akademieprogramm weiterzuentwickeln?

Wir befinden uns in einem ständigen Prozess. Letztes Jahr haben wir die Struktur der Akademie Meisterschaft verändert, da wir mehr Bewerber als Plätze in der Liga hatten. Wir haben die Kriterien im Lizenzierungsverfahren hinsichtlich höherer personeller und infrastruktureller Kriterien massiv erhöht und spielen jetzt in der ÖFB-Jugendliga (Level A) mit 12 Klubs und in der ÖFB-Jugendregionalliga (Level B) mit 16 Klubs.

5. Wie rekrutieren Ihr das Fachpersonal, das in den Akademien tätig ist? Gibt es besondere Anforderungen, und sind die Trainer professionell beim ÖFB oder in den Akademien angestellt, oder arbeiten sie in den Vereinen und sind nur für die Durchführung der Programme in den Akademien beschäftigt?

Wir unterstützen die Akademien finanziell. Jede Akademie erhält 100.000,00 EUR pro Jahr vom ÖFB. Das Personal wählen die Akademien, die in Richtung Ausbildung selbstständig

arbeiten, selbst aus. Wir legen die erforderlichen Fachkenntnisse und Lizenzen fest und überprüfen diese. Dazu sind wir durch die Trainerausbildung, regelmäßigen Meetings mit den Akademieleitern und einer ständigen Kommunikation in engem Austausch mit den Akademien.

6. Wie werden die geografischen Standorte festgelegt und wer stellt die Infrastruktur bereit? Wer finanziert den Betrieb der LAZ und in welchem Umfang?

Standorte werden vom jeweiligen Landesverband unter gewissen Voraussetzungen ausgesucht und in Abstimmung mit dem ÖFB beschlossen. Eine der wichtigsten Voraussetzungen ist, der Anreiseweg bzw. die Fahrtzeiten eines Spielers. Ziel ist es, die Fahrtzeiten von SpielerInnen so kurz wie möglich zu halten. Weitere Voraussetzungen haben mehr mit der Infrastruktur zu tun.

Finanziert werden die LAZ von Förderungen. Ein Teil der Förderungen bekommt ein Standort direkt vom ÖFB, der Rest wird von anderen Fördergeldern erbracht.

7. Wie läuft der Auswahlprozess der Spieler ab? Werden sie eingeladen oder können sie sich selbst bewerben?

Es gibt Sichtungstrainings, zu denen die SpielerInnen eingeladen werden, aber sich auch selbst dafür anmelden können.

8. Wie werden die LAZ finanziert? Wie hoch ist der Anteil der Mittel, die der ÖFB beiträgt, und wie viel kommt aus regionalen Quellen?

Ist sehr unterschiedlich. Der ÖFB fördert jeden Standort mit jährlich 18.200,00 EUR.

9. Wie messen Sie den Erfolg der LAZ? Gibt es Standards für den Aufstieg der Spieler von den LAZ in die Akademien?

Die Zahlen wie viel Spieler eines LAZ in die Akademien kommen werden verfolgt, sind aber nicht immer ein Gradmesser über den Erfolg eines LAZ.

10. Wie rekrutieren Ihr das Fachpersonal, das in den LAZ tätig ist? Gibt es besondere Anforderungen, und sind die Trainer professionell beim ÖFB oder in den LAZ angestellt, oder arbeiten sie in den Vereinen und sind nur für die Durchführung von LAZ beschäftigt?

Auch hier gibt es große Unterschiede. Es gibt klare Vorgaben welche Trainer es geben muss und welche Ausbildung die jeweiligen Trainer haben müssen. Bei einem Trainerwechsel sucht der Landesverband den neuen Trainer unter den vorgegebenen Anforderungen. Sobald er diesen gefunden hat, muss er diese Person dem ÖFB melden. Daraufhin hat der ÖFB zwei Wochen Zeit die Person zu prüfen und zu bestätigen oder nicht zuzustimmen. Der Grad der Anstellung ist von LAZ zu LAZ unterschiedlich. Es gibt Cheftrainer die Vollzeit angestellt sind, die Mehrzahl arbeitet aber auch Honorarbasis.

11. Gibt es Pläne zur Weiterentwicklung des LAZ-Programms? Welche Verbesserungen sind geplant?

Es findet eine ständige Prüfung, Adaptierung und Beobachtung statt. Sowohl inhaltlich als auch strukturell. Die gültige Lizenzierung wird immer aktualisiert.

12. Wie werden die Spieler für die Teilnahme am Projekt 12 ausgewählt? Welche sind die Hauptanforderungen für die Auswahl?

Aktuell befinden wir uns gerade in einer Umstrukturierung bzw. Weiterentwicklung des P12. Die Feldspieler wurden bis dato vom jeweiligen zuständigen Nationalteamtrainer ausgewählt (max. 5 Spieler). Die Torhüter werden durch den Head of Goalkeepers in Abstimmung mit den Teamchefs ausgewählt. Jene Spieler gehören zum ausgewählten Zeitpunkt zu den besten Spielern ihres Jahrgangs.

13. Wie hoch ist der Finanzierungsanteil für das Projekt 12 und aus welchen Quellen stammt die Finanzierung (ÖFB, private Sponsoren)?

Der ÖFB bekommt Förderungen seitens des Bundes, seitens der UEFA und seitens der FIFA. Es gibt keine privaten bzw. extra Sponsoren für das Project 12.

14. Wie werden die Trainer für das Projekt ausgewählt und wer finanziert sie?

Unsere vom ÖFB lizenzierte AKA – aktuell 15 – suchen die Trainer selbst nach unseren Vorgaben aus. Jene AKA, welche in der höchsten Liga, der Jugendliga spielen, aktuell 12 sind in Einzelfunktion in der AKA P12 Talente Coach. Dies bedeutet sie haben keine weitere Funktion in der AKA. Jene AKA, welche in der zweiten Leistungsstufe spielen, haben einen Talente Coach in Doppelfunktion, das bedeutet, dass die Person auch eine weitere Funktion in der AKA innehaben kann.

15. Wie messen Sie den Erfolg der Spieler im Rahmen des Projekts 12? Gibt es bestimmte Ziele bezüglich des Übergangs der Spieler in die Profi- oder Nationalmannschaften?

Es gibt hier keine definierten Ziele. Dieser Bereich ist natürlich einer der schwierigsten Aufgaben für den Talente Coach im Verein.

16. Wie rekrutieren Ihr das Fachpersonal, das in den Project tätig ist? Gibt es besondere Anforderungen, und sind die Trainer professionell beim ÖFB oder in den Vereinen angestellt?

Wir haben im P12 folgende Bereiche und Kooperationen. Jene sind direkt aus den NW-NT in der jeweiligen Funktion, oder sind beim ÖFB angestellt oder sind im universitären Bereich Spezialisten in diesem Bereich. Folgende Bereiche gibt es: Bereichsleiter Wissenschaft, Analyse und Entwicklung, Spielanalyse, Sportwissenschaften, Sportpsychologie und Torwartspiel.

17. Welche Ergebnisse erwarten Sie vom Projekt 12? Sind Weiterentwicklungen oder Anpassungen des Programms geplant?

Aktuell ist es das Forcieren der individuellen Entwicklung unser Topspieler im Verein und in unseren Nationalteams. Ziel ist es, dass jeder dieser Spieler es in unser Nationalteam schafft.

Priloga 3: Intervju 3

Intervju z vodjo in glavni inštruktorjem HNS (Hrvatski nogometni savez) – Petar Krpan

V okviru raziskave za namen magistrskega dela je bil opravljen intervju z glavnim inštruktorjem hrvaške nogometne zveze Petrom Krpanom, dne 16. novembra 2024 (preko e-sporočila). Intervju je bil opravljen v hrvaškem jeziku.

- 1. Struktura i organizacija. Kako je organiziran sustav razvoja mladih igrača u HNS? Kako se osigurava suradnja između nacionalne i regionalne razine pri razvoju talenata? Na koji način su povezani vaši programi s natjecanjima i kako ste organizirali natjecanja za mlade dobne kategorije (do U19) radi poticanja razvoja igrača?**
- 2. Programi razvoja. Kako funkcioniraju vaši talentirani razvojni programi od kategorije U12 nadalje? Kako županijski savezi potiču talente, osobito u razvojnim centrima? Postoje li specijalni programi koji pomažu najtalentiranijim igračima? Tko financira te programe i u kojoj mjeri? Molio bih vas da mi opišete tu organizaciju i proces.**

Sustav razvoja mladih igrača je organiziran kroz mlade uzrasne kategorije u klubovima (od U6 nadalje do U19) te naravno kroz reprezentativne selekcije od U15 do U19 (U21).

Suradnja između nacionalne razine i razine Središta se osigurava preko Nacionalnih Instruktor a svakog pojedinog Središta (5 središta Republike Hrvatske – 5 nogometnih Instruktor a). Svako središte pokriva područje 4 ili 5 županija. Instruktori su zaduženi za pred selekciju (U13) i selekciju (U14) na razini svoga središta. Selektiranje talenata Instruktori vrše iz svih županija koje se nalaze u njihovom središtu. Natjecanja su organizirana kroz županije, središta i nacionalna natjecanja. U županijama postoje natjecanja za sve kategorije od U7 do U19. Na Središtima su natjecanja organizirana kroz U13, U15, U17 i U19 kategorije. Nacionalna natjecanja su organizirana za U15, U17 i U19 kategorije.

- 3. Kriteriji za odabir. Koji kriteriji se koriste za odabir mladih igrača u nacionalne momčadi ili specijalizirane programe razvoja talenata? Tko i gdje radite izbor talentiranih igrača i koliko puta po sezoni?**

Izbor talenata počinje sa uzrastom U13. Odabir talenata se vrši preko županijskih i nacionalnih Instruktor a koji kroz svoje županije i središta odabiru najtalentiranije igrače iz klubova. Naravno da je suradnja s klubovima temelj svega jer prva preporuka za pojedinog talentiranog igrača dolazi iz samog kluba. Izbornici selekcija kontinuirano prate Nacionalne lige te kroz odigravanje prvenstvenih utakmica odabiru najtalentiranije igrače za nacionalne selekcije. U ljetnom i zimskom periodu se organiziraju kampovi u organizaciji HNS za šire liste igrača kako bi se dala prigoda i igračima koji ne upadnu u prvi odabir. Selektivni proces kako sam već i naveo počinje sa U13 i U14. Županijski Instruktori odabiru najbolje igrače oba godišta unutar svoje županije u suradnji s trenerima klubova.

Odigravaju se međusobne utakmice između 4 ili 5 županijskih selekcija (svako sa svakim). Svaka županija odabire oko 20-ak najboljih igrača po središtu, što čini između 100 do 120 igrača u U13 i u U14 igrača.

U Hrvatskoj imamo 5 središta što znači da proces selekcije kreće s 500 do 550 igrača na razini Republike Hrvatske u U13. Sve navedene utakmice prati Instruktor pojedinog Središta koji nakon svih odigranih međusobnih utakmica organizira Završnu selektivnu utakmicu unutar svoga središta i te brojku od 100 do 120 preporučenih talenata smanjuje na 20 igrača. Tih 20 odabranih igrača U14 iz svakog Središta odlazi na Završni selektivni turnir u organizaciji HNS gdje se odigravaju međusobne utakmice. Naglašavam da nam se na ovoj završnici pridružuje i šesta ekipa a to su najbolji igrači toga godišta selektirani u dijaspori (Austrija, Njemačka, Švedska, Švicarska itd). Na završni turnir dolaze svi županijski Instruktori (oni su radili selekciji po županijama i formirali ekipe svojih županija), svih 5 Nacionalnih Instruktor (oni su formirali ekipe svojih središta) te se na samu aktivnost uključuje i Izbornih U15 reprezentacije i glavni Instruktor HNS.

Na završnom selektivnom turniru koji traje 5 dana odigravaju se međusobne utakmice gdje na kraju od 100 najboljih igrača iz cijele Hrvatske (5 Središta po 20 igrača) Izbornik nacionalne U-5 reprezentacije odabire 25 igrača koji će predstavljati U15 reprezentaciju Hrvatske.

Selekcija U13 s kojom počinje odabira talenata proces završava nakon odigravanja utakmica središta (ne idu na završnu selektivnu aktivnost) ali se s time dobiva već uvid u talentirane igrače za narednu godinu – buduća U14.

- 4. Financiranje. Koliki dio proračuna HNS-a se izdvaja za razvoj mladih i kako se ta sredstva raspoređuju među različitim dobnim skupinama i centrima? Molio bih vas da mi opišete tko financira i u kojoj mjeri realizaciju na godišnjoj razini.**

Cjelokupan proces odabira talenata i selektivnog procesa financira HNS.

- 5. Izazovi i prilike. S kojim izazovima se suočavate u razvoju mladih igrača i kako rješavate probleme poput odustajanja igrača ili prijelaza iz omladinskog u seniorski nogomet?**

Nisem prejel odgovora.

- 6. Dugoročni ciljevi. Koji su dugoročni ciljevi HNS u pogledu razvoja talenata?**

Ne postoje organizirani programi osim gore navedenog i talent centri unutar našeg sustava.

Priloga 4: Intervju 4

Intervju z inštruktorjem ZNS (Zagrebački nogometni savez) – Željko Bogadi

V okviru raziskave za namen magistrskega dela je bil opravljen intervju (v živo) z inštruktorjem ZNS Željkom Bogadijem, dne 16. oktobra 2024.

1. Kako imate organizirano delo z mladimi talentiranimi nogometaši v Zagrebu in kako je to koordinirano s strani HNS?

Delo in izbor v našem okolju poteka nekoliko drugače kot drugod po državi. Razlog je, da imamo zelo veliko koncentracijo klubov in igralcev ter veliko število nadarjenih igralcev. Naše aktivnosti se pričnejo s selekcijo igralcev iz klubov okolice mesta Zagreb. S pomočjo trenerjev klubov, ki so vključeni v delo, in priporočil klubov, izberemo 30–40 fantov, ki odigrajo medsebojno tekmo. To naredimo na 2 do 3 lokacijah in izberemo nekje do 30 igralcev. Ti igralci se nato v novi tekmi pomerijo z najboljšimi igralci iz mesta Zagreb (igralci iz GNK Dinamo Zagreb, NK Lokomotiva, ipd.). Na osnovi te tekme izberemo ekipo, ki bo zastopala ZNS na zaključnem turnirju HNS v mesecu novembru ali decembru. Tako naredimo tudi v spomladanskem delu.

2. Imate tudi program treningov in načrt dela skozi sezono?

Treningov ne izvajamo, saj naši izbori temeljijo na tekmah. Izbrani igralci za končnico so dvakrat na leto zbrani več dni, kjer odigrajo tekme z ostalimi regijami (središči).

3. Kdo financirana te programe?

Zaključne turnirje in vse v povezavi s tem financira HNS (prevoz, prehrana, namestitve, stroške trenerjev, sodnikov, opreme).

4. Ali še izvajate dodatne aktivnosti z izbranimi igralci?

Z izbranimi in identificiranimi igralci, za katere smatramo, da so trenutno na najvišjem nivoju, organiziramo še 2 dodatni aktivnosti v sezoni. To sta tekmi z MNZ Maribor, kjer povabimo 22 igralcev v kategoriji U13 in 22 igralcev v kategoriji U14. Ti tekmi nam služita kot interna ocena igralcev pred zaključnim turnirjem HNS.

Priloga 5: Analiza igralcev letnika 2006

ANALIZA REPREZENTANTOV LETNIKA 2006 (EURO U17 2023)

Seznam reprezentantov za 2. krog kvalifikacij(18.3.2023) in EP (3.5.2023)					
	Priimek in Ime	KLUB	RC	NZS14	
1	Obrič Relja	Atalanta	TUJINA	DA	*Partizan Beograd (SRB)
2	Hrvatini Rene	Koper	DA	DA	
3	Bendra Kristjan	Red Bull	TUJINA	TUJINA	*ATSV Steyr (AUT)
4	Kerin Mark	GNK Dinamo Zagreb	DA	DA	
5	Veber Matjaž	ND Ilirija	DA	DA	
6	Sojer Gabriel	ND Ilirija	DA	NE	
7	Trivunčević Žan	NK Bravo	DA	NE	
8	Tomšič Mark	NK Brinje-Grosuplje	DA	DA	
9	Kahvedžić Haris	NK Celje	DA	DA	
10	Matičič Benjamin	NK Domžale	DA	DA	
11	Dovžan Karahodžić Luka	NK Domžale	DA	DA	
12	Topalović Luka	NK Domžale	DA	DA	
13	Voglar Nik	NK Maribor	DA	DA	
14	Bakšič Lanej	NK Maribor	DA	DA	
15	Golič Lovro	ROMA	DA	DA	
16	Čebulj Nik	NK Olimpija	DA	DA	
17	Bohinc Lev	NK Olimpija	DA	DA	
18	Jakupović Aldin	NK Olimpija	DA	DA	
19	Jelen Jaša	NK Olimpija	DA	DA	
20	Pejičič David	UDINESE	DA	DA	
21	Kutoš Nino	VFB STUTTGART	TUJINA	TUJINA	*Sturm Graz (AUT)
22	Brdik Tomaž	DNŠ Mura	DA	DA	
23	Jančič Andraž	NK Bravo	DA	DA	
24	Vitamvas David	NK Brinje-Grosuplje	NE	DA	
25	Karapandža Timotej	NK Celje	DA	DA	
26	Krajnc Jan	NK Maribor	DA	DA	
27	Grlič Niko	NK Maribor	DA	DA	
28	Kovačević Žan	NK Olimpija	DA	DA	
29	Mlakar Luka	ROMA SPA	DA	DA	
30	Kranjčič Gal	NK Domžale	DA	DA	
31	Koren Nal Lan	NK Maribor	DA	DA	

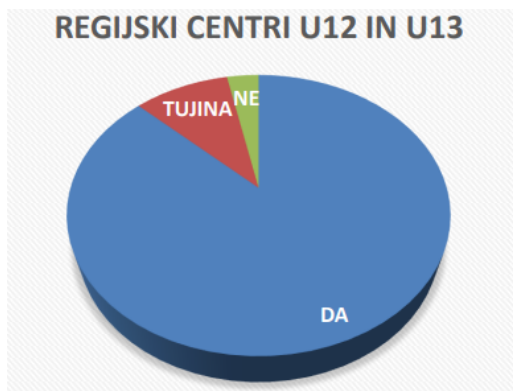
LEGENDA:

RC - regijski centri U12 in U13

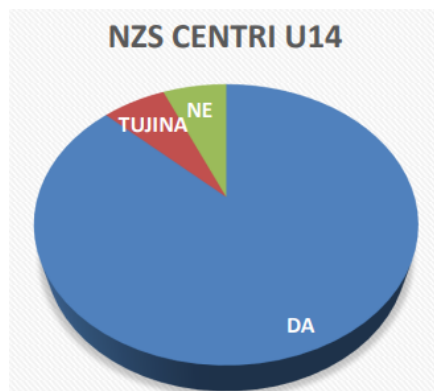
NZS14 - NZS centri U14

DA	27	27
TUJINA	3	2
NE	1	2

REGIJSKI CENTRI U12 IN U13

NZS CENTRI U14

n = 31

Vir: lastno delo iz leta 2023.